

รายงานการวิจัย
เรื่อง

การพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ดร. เกษตรชัย และหีม

ดร. อุทิศ สังขรัตน์

ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- หัวข้อวิจัย** : การพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
- ชื่อนักวิจัย** : ดร. เกษตรชัย และทีม
ดร. อุทิศ สังขรัตน์
- หน่วยงาน** : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ปีที่ทำการวิจัย** : 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา โดยศึกษาจากนักเรียนปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,592 คน ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาแบบคัดกรองโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ การประชุมโต๊ะกลมเพื่อสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง การวิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงด้านอำนาจจำแนก และด้านเชื่อมั่น การวิเคราะห์เกณฑ์ปกติ และการจัดทำคู่มือการใช้แบบคัดกรอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมอาร์ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าการทดสอบที่ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมข้อที่เหลือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และค่าคะแนนที่ปกติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนชุดที่ 1 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนก (ค่าที) อยู่ระหว่าง 2.98-12.44 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมข้อที่เหลืออยู่ระหว่าง 0.33-0.70 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.943 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.04-99.96 และคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T18 ถึง T84
2. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนชุดที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 28 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (ค่าที) อยู่ระหว่าง 7.27-18.65 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมข้อที่เหลืออยู่ระหว่าง 0.28-0.82 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.954 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.29-99.96 และคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T22 ถึง T84

Title : Development of Screening Inventory for Students at Risk of Instigating Bullying Behavior in Islamic Private School, Songkhla Province

Researchers : Dr. Kasetchai Laeheem
Dr. Utit Sungkharat

Institution : Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

Year : 2011

Abstract

The purpose of this research was to develop the screening inventory for students at risk of instigating bullying behavior in Islamic Private School, Songkhla province. The participant was composed 1,592 students in the academics year 2010. The development process consisted of a knowledge sharing forum for determining operational definition, a roundtable meeting to design a draft of screening inventory, analysis of validity, discrimination, and reliability, in addition to analysis the norms criteria and the construction of the screening inventory manual. The computer R program was employed to analyze the data in order to determine the index of item objective congruence, t-test, the corrected item total correlation, Cronbach's alpha coefficient, percentile rank, and normalized t-score.

The major findings were as follow:

1. The first form of screening inventory for students at risk of instigating bullying behavior was composed of 26 items with the index of item objective congruence ranging from 0.80-1.00, the discrimination (t) ranging from 2.98-12.44, the corrected item total correlation (r) ranging from 0.33-0.70. Cronbach's alpha coefficient was 0.943; the percentile rank of norm was between 0.04st to 99.96th, and the normalize t-score was between T18 to T84.

2. The second form of screening inventory for students at risk of instigating bullying behavior consisted of 28 items with the index of item objective congruence of 1.00, the discrimination power (t) ranging from 7.27-18.65, the corrected item total correlation (r) ranging from 0.28-0.82. Cronbach's alpha coefficient was 0.954; the percentiles ranks of norm was ranging from 0.29st to 99.96th, and the normalize T-score was between T22 to T84.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2554 คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการวิจัยและคณะกรรมการบริหารกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ และนักเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของพฤติกรรม การรังแก การประชุมโต๊ะกลมเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพด้านอำนาจจำแนก ด้านความเชื่อมั่นของแบบคัดกรอง และการสร้างเกณฑ์ปกติ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณนักวิจัยผู้ช่วยทุกท่านที่ทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลภาคสนามได้อย่างสมบูรณ์ยิ่ง และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเช่นกัน

ขอขอบคุณ ดร.กานดา จันทร์แย้ม และอาจารย์ลักษมี แซ่ซี ที่กรุณาช่วยตรวจสอบและแก้ไข Abstract ให้มีความสมบูรณ์และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบรรพคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ที่ได้ถ่ายทอดวิธีวิทยาการวิจัยให้แก่คณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง.....	(7)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบคัดกรอง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น.....	23
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
ขั้นตอนในการพัฒนาแบบคัดกรอง.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างและหน่วยศึกษา.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	38
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	39
ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง.....	39
ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น.....	42
ผลการวิเคราะห์หาเกณฑ์ปกติ.....	45
ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของแบบคัดกรองทั้ง 2 ชุด.....	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
สรุปผลการวิจัย	52
อภิปรายผลการวิจัย	53
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	66
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	67
ข แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียน	
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา	69
ค คู่มือดำเนินการสอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียน	
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	พื้นที่ที่เก็บข้อมูล 35
4.1	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1 40
4.2	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2 41
4.3	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1 42
4.4	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2 43
4.5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1 45
4.6	เกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1 46
4.7	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2 48
4.8	เกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2 48
4.9	ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นระหว่างแบบคัดกรองชุดที่ 1 และแบบคัดกรองชุดที่ 2 51

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พฤติกรรมการรังแกกันถือว่เป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายโรงเรียนทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่รู้จักดีในบรรดากลุ่มนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของนักเรียน โดยผู้ที่ถูกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ และกลายมาเป็นรอยแผลหรือความทรงจำจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Rigby & Australian Council for Educational Research, 1996) ในขณะที่สังคมไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญ ไม่ตระหนัก และไม่ให้ความสนใจกับการแก้ไขปัญหารังแกกันของนักเรียนเท่าที่ควร มักมองข้ามไป มองเป็นเรื่องปกติธรรมดา และคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก (Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2009)

เหตุการณ์การรังแกกันในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่มักเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความแข็งแรงกว่าหรือที่มีจำนวนมากกว่าไปกระทำต่อนักเรียนที่มีความอ่อนแอกว่าหรือที่มีปมด้อยหรือที่มีร่างกายไม่สมประกอบ (Farrington, 1993) สาเหตุสำคัญที่นักเรียนมักชอบรังแกผู้อื่นเพราะความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงพลังอำนาจ (Besag, 1989) ในขณะที่ผู้ที่ถูกรังแกหรือเหยื่อจากการรังแกมีความเสี่ยงต่อความรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย มีความวิตกกังวล เศร้าซึม เพื่อนปฏิเสธในการคบหา ถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม ลาออกจากโรงเรียน และในที่สุดอาจตัดสินใจพกพาอาวุธไปโรงเรียน เช่น มีด ไม้ และปืน เป็นต้น เพื่อป้องกันตนเองหรือเพื่อแก้แค้น (Boulton & Underwood, 1992; Craig, 1998)

นอกจากนี้ปัญหารังแกกันในโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารทางการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (Besag, 2006; Junger-Tas, 1996) ดังที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมของเด็กในประเทศไทย เช่น การขโมยเงินพ่อแม่ การทำร้ายพ่อแม่ การทำร้ายครู การชู้กรรโชก การชู้ฆ่าเพื่อน การตบตี การทะเลาะวิวาทกัน การยกพวกตีกัน และการรับน้องอย่างโหดเหี้ยมทารุณ เป็นต้น (ธวัชชัย เพ็งพินิจ, 2549)

โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย และพฤติกรรมการรังแกทางวาจา ซึ่งพฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย หมายถึง การแสดงการกระทำหรือท่าทางโดยใช้ส่วนประกอบของร่างกายจนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น ตบ ตี แหย่

ชก เตะ ต่อย กัด ช่วน บีบคอ หยิก และข่วนสิ่งของใส่ เป็นต้น ในขณะที่พฤติกรรมการรังแกทางวาจา หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้อื่นมีความรู้สึกอับอาย เจ็บใจ และเสียอารมณ์ เช่น คำว่า เหน็บแนบ ใช้อาจหาบายคาย สบประมาท ล้อเลียน ใส่ร้าย และขูขบขินินทา เป็นต้น (Coloroso, 2004; ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการรังแกกันในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ ให้ความสนใจ และให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูอาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น นักสังคมสงเคราะห์ และข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นต่อไป ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียน คือ การใช้แบบคัดกรองเพื่อวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น (ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552) ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาตามเกณฑ์ของการคัดกรอง เพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี (Atkins-Burnett & Meisels, 2005; Meier, 1973; กรมสุขภาพจิต, 2544; วิสวรรณ พลเสน, 2547) และยังมีประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจน ตรงเป้าหมาย และทันท่วงที (DWORKIN, 1989; Meier, 1973; Meisels, 1988; กรมสุขภาพจิต, 2544)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการที่ยาวนานมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม จึงเป็นผลให้เกิดสถาบันทางด้านการศึกษาของชุมชนมุสลิมขึ้น โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเริ่มต้นในชื่อที่เรียกว่า "ปอเนาะ" และในปัจจุบันรัฐได้กำหนดให้ปอเนาะมีสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากรัฐมีนโยบายจะพัฒนาการศึกษาของประชาชนและสร้างความมั่นคงของประเทศ ถึงแม้สถานภาพหลายประการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือปอเนาะในอดีตจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์บางอย่างไว้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพราะมีการจัดการสอนวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กัน และส่วนใหญ่มีการเรียนการสอน 6 วัน ยกเว้นวันศุกร์ (เกษตรชัย และหีม อัदनัน สือแม และอิบรอเฮม เต๊ะแห, 2547)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านต่างศึกษาพบว่า เยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 22.3 มีพฤติกรรมก้าวร้าว (ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552) เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (เกษตรชัย และหีม และดลมนรจณ์ บากา, 2552) เยาวชนไทยมุสลิมในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบเพราะต้องการค่าจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 31.7) รองลงมา มีสาเหตุมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ร้อยละ 22.2) ถูกหลอกลวง (ร้อยละ 21.9) ดิดยาเสพติด (ร้อยละ 13.9) และรับคำสอนที่ผิด (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ โดยมีส่วนร่วมในการฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐมากที่สุด (ร้อยละ 25.7) รองลงมา มีส่วนร่วมในการเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 19.9) ระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 14.9) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 13.8) และฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ (เกษตรชัย และหิม และ ดลมนรจณ์ บากา, 2553) และการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นการลอบยิง ลอบวางระเบิดเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์นั้น ผู้ก่อความไม่สงบมากกว่าร้อยละ 90 เป็นวัยรุ่นไทยมุสลิมที่มีอายุระหว่าง 18–35 ปี (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า, 2549)

รวมทั้งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่พบว่าการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นทางการ เช่นกัน ในขณะที่นักวิจัยทั่วโลกที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกมักจะอ้างอิงและนิยมใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกรังแกกันของโอล์อูส (the Olweus Bully/ Victim Questionnaire; Olweus, 1994) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่มีลิขสิทธิ์ มีราคาแพง และไม่เหมาะกับการนำมาใช้กับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาที่มีบริบทและเอกลักษณ์เฉพาะ ส่วนในประเทศไทยก็มีแบบสอบถามของนักวิจัยหลายท่าน เช่น Yodprang (2007) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี Leaheem (2009) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดเทศบาล สำนักงานเขตการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานการศึกษาเอกชนในจังหวัดปัตตานี การิมะห์ และหิม (2551) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดปัตตานี ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม (2551) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งที่นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่นๆ และดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม (2552) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีงานทำ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และในวิทยาลัยเทคนิค เป็นต้น ล้วนเป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองและสำหรับการจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญตามกระบวนการพัฒนาแบบคัดกรอง (การศึกษานี้จะศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) และกลุ่มเป้าหมายก็มีความต่างกับการศึกษาในครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบคัดกรองครั้งนี้เช่นกัน รวมทั้งการศึกษานี้ยังมีการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประชุมโต๊ะกลมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และร่วมกันพัฒนาและสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มีความถูกต้องชัดเจน และตรงกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก่อนที่จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้าน

พฤติกรรมศาสตร์/จิตวิทยา การศึกษาอิสลาม และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ช่วยกันพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นเครื่องมือมาตรฐาน และเพื่อช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถแก้ไขปัญหาถูกบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการปัญหาพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียน ก่อให้เกิดความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อหาคุณภาพแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาที่มีคุณภาพและมีเกณฑ์ปกติสำหรับการคัดกรอง
2. ครู อาจารย์ บุคลากรด้านการแนะแนว พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นไปใช้ในการคัดกรองหา นักเรียนที่ต้องเข้ารับการแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขหรือแนวทางป้องกันปัญหาและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้อย่างทันที่ ก่อนที่ปัญหาพฤติกรรมรังแกผู้อื่นของนักเรียนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม
3. เผยแพร่แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นไปยังกลุ่มนักเรียนและกลุ่มโรงเรียนประเภทอื่น ๆ และในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อประยุกต์ใช้สำหรับแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์การรังแกผู้อื่น

4. เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไปสำหรับนักศึกษา นักวิชาการ คณาจารย์ และบุคคลที่สนใจทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา โดยเน้นกระบวนการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงพัฒนาและการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม กล่าวคือ

1. การวิจัยอย่างมีส่วนร่วม โดยการให้ตัวแทนนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นและการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดประชุมโต๊ะกลมเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง

2. การวิจัยเชิงพัฒนา เป็นการนำแบบคัดกรองไปหาคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้านอำนาจจำแนก และด้านความเชื่อมั่น พร้อมทั้งการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากคำตอบแบบคัดกรอง

แล้วจัดทำคู่มือการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการสร้างแบบคัดกรอง ลักษณะของแบบคัดกรอง การพัฒนาแบบคัดกรอง คุณภาพของแบบคัดกรอง วิธีการดำเนินการคัดกรอง การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายคะแนน และการใช้เกณฑ์ปกติในการแปลผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการรังแกผู้อื่น หมายถึง การกระทำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยการบังคับขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัดกีดกันเสรีภาพ ซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่พอใจหรือเจ็บปวดทางกาย อารมณ์ และจิตใจทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พฤติกรรมการรังแกด้านร่างกาย เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมักจะมีหลักฐานเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรอยแผล บวม รอยฟอกซ้ำ และรอยเลือด เช่น การตบตี แหย่ ชก เตะ กัด ข่วน และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมการรังแกด้านวาจา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยคำพูดที่ไปทำร้าย อารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจผู้อื่น เช่น การด่าว่า เหน็บแหนม ใช้วาจาหยาบค้าย สบประมาท ล้อเสียด

หน้าตาผิวพรรณ จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ และผลการเรียน กล่าวหาใส่ร้าย ข่าวดลือ และซุบซิบนินทา เป็นต้น

2. พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำใด ๆ ที่มีแนวโน้มหรือที่นำไปสู่การใช้ วาจา การใช้ร่างกาย และการใช้อาวุธ เพื่อเข้าทำร้ายร่างกาย ทำร้ายจิตใจ ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึกของ นักเรียนคนอื่น ๆ

3. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น หมายถึง แบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามที่มี เกณฑ์ปกติเพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรังแกผู้อื่นที่จัดอยู่ในเกณฑ์ปกติ ตามเกณฑ์การคัดกรอง

3.2 กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรังแกผู้อื่นที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่ม เสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งต้องให้การช่วยเหลือและป้องกันปัญหาพฤติกรรมดังกล่าว

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนประเภทการศึกษาในระบบของ มูลนิธิหรือนิติบุคคลที่มีการจัดการเรียนการสอน 2 ระบบควบคู่กัน คือ ระบบวิชาสามัญและระบบวิชา ศาสนา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบคัดกรอง

1. ความหมายของการคัดกรองนักเรียน
2. ขั้นตอนการพัฒนาแบบคัดกรอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบคัดกรอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

1. ความหมายและแนวคิดของพฤติกรรมเสี่ยง
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

1. ความหมายของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น
2. ประเภทของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น
3. สาเหตุของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบคัดกรอง

1. ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการในการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีรูปแบบและขั้นตอนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือที่สามารถปฏิบัติได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากโรงเรียน (Atkins-Burnett & Meisels, 2005; Meisels, 1988; กรมสุขภาพจิต, 2544b, 2545) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นกระบวนการและมีระบบขั้นตอน ซึ่งทำให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง (Guralnick, 2001; Squires, Bricker, & Potter, 1997; กรมสามัญศึกษา, 2544; กรมสุขภาพจิต, 2544a) โดยมีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูอาจารย์ มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน (Guralnick, 2001; Squires, et al., 1997; วิสวรรณ พลเสน, 2547)

นอกจากนี้การคัดกรองนักเรียนยังหมายถึงการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ ได้แก่ การจัดนักเรียนอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมปกติตามเกณฑ์การคัดกรอง และกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มที่มีปัญหา ได้แก่ การจัดนักเรียนอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยง/กลุ่มที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงดังกล่าวนี้ตามแต่กรณี (กรมสุขภาพจิต, 2544b) การคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับบุคคลยิ่งขึ้น สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียนจำเป็นต้องเก็บเป็นความลับและต้องระมัดระวังอย่างยิ่งไม่ให้นักเรียนรับรู้ว่าคุณจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มที่มีปัญหา โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ ถึงแม้ว่านักเรียนจะรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนก็ตาม เพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย นอกจากนี้หากมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็ควรระมัดระวังการสื่อสารและต้องให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงผลดีผลเสียของการคัดกรองและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (Squires, Bricker, & Potter, 1997; กรมสุขภาพจิต, 2545)

ดังนั้นกล่าวได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการป้องกัน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการ และมีเครื่องมือในการดำเนินงาน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาศัยกระบวนการคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2

กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มที่ปัญหาตามเกณฑ์ ซึ่งโรงเรียนจะต้องให้การช่วยเหลือนักเรียนเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาด้านหลักการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ขั้นตอนการพัฒนาแบบคัดกรอง

การพัฒนาแบบคัดกรองมีขั้นตอนในการดำเนินการที่ไม่แตกต่างกับการพัฒนาเครื่องมือวิจัยชนิดอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบวัด แบบประเมิน และแบบวินิจฉัย เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วจะมีขั้นตอนหลัก ๆ อยู่ 2 ขั้น คือ (อุทุมพร จามรมาน, 2532)

1. ขั้นตอนการสร้าง เป็นขั้นตอนในการศึกษาแนวคิดทฤษฎี การกำหนดขอบเขต การให้ความหมายลักษณะที่จะวัด การกำหนดจำนวนข้อความและรูปแบบ การเขียนคำชี้แจง การเขียนข้อความการทดลองใช้ และการปรับปรุงเครื่องมือวัด

2. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ เป็นการนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น วิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ วิเคราะห์หาเกณฑ์ในการแปลผล และจัดทำคู่มือที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแปลผลและการใช้เครื่องมือ

เมื่อจำแนกรายละเอียดของขั้นตอนหลักในการพัฒนาแบบคัดกรองทั้ง 2 ขั้นดังกล่าวข้างต้นสามารถแบ่งขั้นตอนย่อย ๆ ได้ 9 ขั้น ดังนี้ (Lanyon, 1970; Lanyon, 2004; อโนทัย แทนสวัสดิ์, 2546; อุทุมพร จามรมาน, 2532)

ขั้นที่ 1 การกำหนดขอบเขตและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบคัดกรอง เป็นการกำหนดกรอบประเด็นเนื้อหาของพฤติกรรมเสี่ยงที่ต้องการจะวัดหรือคัดกรอง และคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้แบบคัดกรอง โดยอาจมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาของพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตควบคู่กัน เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการกำหนดพฤติกรรมดังกล่าวให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การกำหนดโครงสร้างและนิยามตัวแปรที่จะวัด เป็นการศึกษานิยามและทฤษฎี เอกสารและแบบทดสอบหรือแบบคัดกรองแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในนิยาม และลักษณะของพฤติกรรมนั้น ๆ โดยเฉพาะกำหนดให้เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดหรือสังเกตได้ หรือเป็นการแปลงจากลักษณะนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งต้องเขียนนิยามสิ่งที่ต้องการศึกษาใหม่ให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการสร้างแบบคัดกรองให้ถูกต้อง นิยามอาจไม่เหมือนเก่าก็ได้ แต่ต้องมีเหตุผลสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว

ขั้นที่ 3 เลือกรูปแบบ ชนิด และประเภทของแบบคัดกรอง โดยทั่วไปการพัฒนาแบบทดสอบหรือแบบคัดกรองมีรูปแบบหลายชนิดหลายประเภท เช่น ประเภทข้อความเดี่ยว ประเภทข้อความคู่ ประเภทสถานการณ์ และประเภทภาพ เป็นต้น นอกจากนี้การกำหนดคำตอบก็มีรูปแบบหลายชนิดหลายประเภท

เช่นกัน เช่น เลือกตอบถูกหรือผิด เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เลือกตอบให้เรียงลำดับ ให้เติมข้อความสั้น ๆ และอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย) เป็นต้น ดังนั้นควรมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับประเด็นเนื้อหาและลักษณะกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักสำคัญ

ขั้นที่ 4 เขียนข้อคำถามตามนิยามพฤติกรรมแต่ละด้าน เป็นการสร้างข้อคำถามหรือลักษณะที่แสดงถึงพฤติกรรมนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามการวัด ซึ่งในขั้นแรกเริ่มควรสร้างให้มีข้อคำถามมากข้อ อย่างน้อยควรมี 2 เท่าของข้อคำถามที่จะนำไปใช้จริง โดยควรเขียนคำถามที่เข้าใจง่ายที่สุด ชัดเจน รัดกุม สั้นกะทัดรัด ไม่ใช่คำถามซ้อนคำถาม และมีการเรียงคำถามตามลำดับความคิด คำนึงถึงความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้ตอบ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นผู้ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องด้านนิยาม ภาษา และรูปแบบ รวมทั้งพิจารณาว่าแต่ละข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแบบคัดกรองหรือไม่ แล้วพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนก เป็นการพิจารณาถึงความสามารถแบบคัดกรองในการจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มตามจุดมุ่งหมายของแบบคัดกรองคือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง โดยการนำแบบคัดกรองไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายแล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าการทดสอบทีหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะแสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถในการจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 7 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น เป็นการพิจารณาความสามารถของแบบคัดกรองในการที่จะวัดพฤติกรรมเสี่ยงแล้วได้ผลคล้ายคลึงกัน โดยการนำแบบคัดกรองไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายแล้วนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งต้องได้ค่า .70 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่น

ขั้นที่ 8 การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ซึ่งเป็นคะแนนที่บ่งชี้ถึงระดับความสามารถหรือสำหรับแปลความหมายของผู้ได้รับการคัดกรองว่าอยู่ระดับใดของกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยการวิจัยครั้งนี้จะสร้างเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด (Local norms) โดยการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่และมีความเป็นตัวแทนของประชากร แล้วคำนวณคะแนนมาตรฐานและค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์

ขั้นที่ 9 การจัดทำคู่มือการใช้แบบคัดกรอง ซึ่งเป็นการอธิบายถึงแนวทางและวิธีการในการนำแบบคัดกรองไปใช้ โดยคู่มือดังกล่าวมีส่วนประกอบของรายละเอียดคือ วัตถุประสงค์ของแบบคัดกรอง ลักษณะของแบบคัดกรอง การพัฒนาแบบคัดกรอง คุณภาพของแบบคัดกรอง วิธีการดำเนินการคัดกรอง การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายคะแนน และการใช้เกณฑ์ปกติในการแปลผล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบคัดกรอง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอยู่จำนวนพอสมควร เช่น การสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคสื่อลามกของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 900 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคสื่อลามกของวัยรุ่น มีข้อคำถามจำนวน 53 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 10.28 ถึง 28.28 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.32 ถึง 0.81 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และคะแนนของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง 53 ถึง 265 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติในช่วง 4.4 ถึง 100.0 และคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T33 ถึง T90 (ตวิษา เชาวฉลาด, 2548) การสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของวัยรุ่นชาย โดยศึกษากับนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,157 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของวัยรุ่นชายประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 64 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.479 ถึง 19.967 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9303 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.04 ถึง 99.96 และคะแนนที่ปกติของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T16 ถึง T 84 (พจมาศ ปักธงไชย, 2549) และการสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร รวม 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน เป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 600 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 51 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 5.95 ถึง 24.93 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.23 ถึง 0.68 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 100 และคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (รุ่งรังสิมา สัตยาไทย, 2549)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น ศึกษาที่ศึกษากับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,305 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน: ด้านการบริโภคอาหารจานด่วนและอาหารขยะ ด้านการบริโภคอาหารไม่ครบ 5 หมู่ ด้านการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และด้านการบริโภคอาหารไม่เป็นเวลา ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.107 ถึง 15.332 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7681 มีคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง T16 ถึง T84 และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.04 ถึง 99.96 (อุรปริย เกิดในมงคล, 2549) การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการต่อต้านสังคมของวัยรุ่น โดยศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร รวม 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน 900 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการต่อต้านสังคมของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 49 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.68 ถึง 19.08 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.64 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 100 และคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (พรทิพย์ เส้นสด, 2549) และการสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร รวม 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 9 โรงเรียน 1,296 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 8.76 ถึง 28.3 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 100.00 และคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (ดลฤดี บุญชู, 2549)

รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 800 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.400 ถึง 10.321 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9286 (พระอภิเดช โยชน์เนียน, 2551) การสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดการพนันของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 1,000 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดการพนันของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อคำถาม 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 8.37 ถึง 29.53 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.71 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9788 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 4.7 ถึง 100.0 คะแนนที่ปกติของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T 35.0 ถึง T 85.6 (พระมหาคัมภีร์ สมดี, 2551) การสร้างแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร รวม 3 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 1,087 คน พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.85 ถึง 33.27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.79 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 2.07 ถึง 99.95 คะแนนที่ปกติของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T 38 ถึง T 94 (ศรินทร์ทิพย์ นิลวิมล, 2551)

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสร้างหรือพัฒนาแบบคัดกรองนั้นต้องผ่านกระบวนการหาคุณภาพทั้งในด้านความตรง อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และมีการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับใช้ในการตัดสินใจด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

1. ความหมายและแนวคิดของพฤติกรรมเสี่ยง

พฤติกรรมเป็นการแสดงออกถึงการกระทำ อากา ร บทบาท ลีลา ท่าที และความประพฤติ ซึ่งสามารถสังเกตได้หรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสหรืออาจวัดได้ด้วยเครื่องมือ (กันยา สุวรรณแสง, 2536) ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากการกระตุ้นหรือมีแรงจูงใจจากสิ่งเร้าต่าง ๆ กระบวนการคิดกลั่นกรอง และความตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นได้สัมผัสรับรู้ โดยพฤติกรรมที่มีสาเหตุหรือที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน อาจมีกิริยาท่าทางแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับบุคคล เวลา สถานที่หรือสถานการณ์เปลี่ยนไป และขึ้นอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกของผู้กระทำ (สุรพล พะยอมแย้ม, 2545; Pavlidis, 2002) นอกจากนี้พฤติกรรมยังเป็นสิ่งกำหนดบุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงออกโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นการแสดงออกที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน (ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์, 2545; Cartwright, 2000) เป็นปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดที่สามารถสังเกตได้โดยตรง เรียกว่า "พฤติกรรมภายนอก" เช่น เดิน กิน พูด หัวเราะ เป็น และที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่อาศัยเครื่องมือบางอย่างช่วยสังเกตหรือวัดเรียกว่า "พฤติกรรมภายใน" เช่น ความเข้าใจ การรับรู้ การตัดสินใจ ความรู้สึก ทักษะคติ ความคิดเห็น ความคิดจินตนาการ เป็นต้น (เฉลิมพล ต้นสกุล, 2541; ธนินี เขียวอยู่, 2546)

การแสดงออกของพฤติกรรมหรือการกระทำมีลำดับเป็นกระบวนการ 3 ประการ คือ กระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มมาจากบุคคลได้รับสัมผัสหรือข่าวสารจากสิ่งเร้าต่างๆ โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส ซึ่งรวมถึงความรู้สึกกับสิ่งเร้าที่สัมผัส กระบวนการคิดและเข้าใจ เป็นกระบวนการที่อยู่ภายในจิตใจที่พัฒนาจากการเรียนรู้ การสัมผัส และการรู้สึกที่นำมาสู่การคิดการเข้าใจ ซึ่งมีความละเอียดซับซ้อน กระบวนการแสดงออก เป็นปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง ซึ่งอาจแสดงออกมาเพียงบางส่วนหรือเพียงส่วนหนึ่งจากพฤติกรรมที่มีอยู่ทั้งหมด โดยกระบวนการทั้ง 3 นี้ไม่สามารถแยกแยะออกจากกันได้ เพราะการเกิดพฤติกรรมในแต่ละครั้งนั้น จะมีความต่อเนื่องกันอย่างมาก การแยกวิเคราะห์นี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจให้มากขึ้น (ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์, 2545; Pavlidis, 2002)

ส่วนคำว่า "พฤติกรรมเสี่ยง" หมายถึง พฤติกรรมที่ทำแล้วเสี่ยงต่อการเสียชีวิต พิการ ทุพพลภาพ เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยและผลเสียต่อจิตใจทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเสี่ยงของบุคคลว่ามีอะไรบ้างที่เป็นอันตรายหรือเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต (ปวีณา สายสูง, 2541;

นิรมล เมืองโสม, 2543; Canter, 1980) เป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น แสดงออกเกินขอบเขตปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่ม เสพ สูบสิ่งเสพติด เริ่มมีปัญหาคารเรียน เป็นต้น (กรมสุขภาพจิต, 2544; Cartwright, 2000) และเป็นการกระทำใดที่เสี่ยงที่มีแนวโน้มไปสู่พฤติกรรมถาวรที่อาจก่อให้เกิดปัญหาผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นทั้งร่างกายและจิตใจ (ฉินนี เขียวออย, 2546 ; Pavlidis, 2002)

พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นสามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ การได้รับบาดเจ็บ การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ การรับประทานอาหาร และการออกกำลังกาย (ซูลีพร ศรศรี, 2541) พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กโดยพื้นฐาน คือ ความอยากรู้อยากลองของเด็กเองและเมื่อประกอบกับแรงจูงใจ กระตุ้นให้ความเสี่ยงมีโอกาสกระทำได้ไม่ยาก การริเริ่มทดลองเพื่อรู้ครั้งแรกเป็นพฤติกรรมเสี่ยงเบื้องต้นที่ส่งผลให้มีการกระทำซ้ำ และบางคนมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นพฤติกรรมที่ถาวร ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นสามารถจัดเป็น 5 กลุ่มดังนี้ (วิลาสินี ขิดเชิดวงศ์, 2547; Canter, 1980; Reason, 2000)

1. พฤติกรรมที่ไม่ยังคิด เช่น การเล่นเกมพนันหรือกีฬาที่โลดโผนอันตราย หรือมอเตอร์ไซด์ผาดโผน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมา
2. การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ พฤติกรรมเหล่านี้จะเริ่มจากความรุนแรงน้อยๆ เช่น ดื้อ พูดหยาบ เสี่ยงดั่ง โดยที่เขาไม่รู้ว่านี่เป็นพฤติกรรมที่ผิดและถือว่าไม่เสียหาย ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางลบจากบุคคลอื่น บางคนถูกตีตราจากสังคม ทำให้โอกาสกลับมาปฏิบัติให้ดีได้ยากและกลายเป็นบุคลิกภาพที่ผิดปกติได้
3. การละเมิดกฎเกณฑ์และสิทธิของผู้อื่น พฤติกรรมนี้เริ่มรุนแรงขึ้นจนทำให้ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน เช่น ก้าวร้าวเกเร การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ซึ่งวัยรุ่นมักทำด้วยความคึกคะนอง ขาดการควบคุมตัวเอง
4. พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย คือ การสนใจเรื่องเพศมากกว่าปกติ การแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งปัญหาต่อตนเองและผู้อื่น และส่งผลเสียสู่สังคม โดยที่เขาไม่รู้ตัว
5. พฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติด เป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นใช้หาความสุขหรือแก้ไขความทุกข์ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่รุนแรงมากจนเป็นอาชญากรรมและทำลายอนาคตโดยสิ้นเชิง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำที่บุคคลแสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในแต่ละสถานการณ์ ทั้งที่เป็นการกระทำใด ๆ ที่สามารถสังเกตได้และที่สังเกตไม่ได้ ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงเป็นการแสดงออกหรือการกระทำที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ อันอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม และอาจเกิดผลเสียต่อชีวิต

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง

การแสดงพฤติกรรมของบุคคลย่อมมีสาเหตุหรืออิทธิพลที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่สำคัญมีดังนี้

1. สภาพทางครอบครัว ครอบครัวที่ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ครอบครัวที่มีแต่การทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวแตกแยก ไม่มีความสนใจใยดี เด็กที่อยู่ในมาตรฐานทางศีลธรรมต่ำ ครอบครัวที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่มีศีลธรรม ไม่เคารพกฎหมาย ลักขโมย เป็นเด็กที่ชอบฝ่าฝืนสังคม เห็นการกระทำผิดในเรื่องร้ายแรงเป็นเรื่องธรรมดา หรือเกิดจากเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมสูง ไม่มีความอดทน ไม่รับผิดชอบ ไม่อดทนต่อความผิดหวัง บางคนมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์เห็นห่าง เช่น พ่อแม่ยุ่งกับการทำมาหากิน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ บางครอบครัวไม่เคยชมเชยจึงทำให้เด็กขาดความภูมิใจในตนเอง มีความว้าเหว มีปมด้อยในใจ หาททางออกด้วยการเรียกร้อง ความสนใจแบบผิดๆ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ในวัยเรียนเป็นพวกที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีความสับสนในตนเอง และมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับมารดา (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539; Rem Schmidt, 1993) รวมทั้งความผูกพันในครอบครัว ความรู้สึกใกล้ชิดต่อบิดามารดา การรับรู้ถึงการดูแลเอาใจใส่ที่ได้รับจากครอบครัว การมีความพึงพอใจต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว รวมถึงการมีความรู้สึกว่ามีคุณค่า เป็นที่รักและเป็นที่ต้องการของครอบครัว และจากการศึกษาพบว่า หากบุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมเสี่ยงก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงนั้น ๆ ด้วย เช่น ถ้าบิดามารดาติดเหล้าลูกก็มีโอกาสติดเหล้า 3-4 เท่า (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544; สมชาย จักรพันธ์, 2543)

2. สภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาจากโรงเรียน ปัญหาจากกลุ่มเพื่อนนักเรียนปัญหาจากครู กฎระเบียบของโรงเรียน ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539)

3. สิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ข้อมูลข่าวสาร สื่อมวลชน มีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น แบบอย่างให้เห็นในสื่อมวลชนทั้งทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เช่น โฆษณาที่ชักจูงให้คนดื่มเหล้า แสดงตัวอย่างให้เห็นว่าการดื่มเหล้าเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่พอใจเพศตรงข้าม แสดงถึงความสำเร็จหรือใช้ความเครียด ทำให้วัยรุ่นทำตามเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี และถูกต้องสามารถโน้มน้าวจิตใจเด็กให้ทำในสิ่งที่เลวร้ายได้ หรือเห็นจินตนาการ คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาไม่มีความผิดแต่อย่างใด การแพร่ภาพทางหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ในด้านอาชญากรรม บรรยายวิธีการหรือทำแผนอาชญากรรม ซึ่งทำให้เด็กเห็นภาพความโหดร้าย ทารุณในรูปแบบต่าง ๆ ได้ อย่างชัดเจน เด็กอาจประทับใจในความเก่งกาจของผู้กระทำผิดจนถึงขั้นทดลองปฏิบัติเองบ้าง สื่อมวลชนที่ขาดหลักจริยธรรมจะเผยแพร่ภาพและข่าวสารที่ไร้สาระ แต่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมาก เช่น การโฆษณาสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทต่างๆที่ทำให้เกิดการเอาอย่าง (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539; พัทธินทร์ สิมทะราช, 2544)

4. ความเชื่อและค่านิยม จากพัฒนาการทางด้านจิตสังคมของวัยรุ่นที่มักมีการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองและต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ทำให้วัยรุ่นนี้ง่ายต่อการถูกชักจูงให้ทำกิจกรรมที่เห็นว่าตนเองเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีการพบว่า วัยรุ่นมักมีพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย ชอบแนวดนตรี นักแสดงหรือเพื่อนชายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544; สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2538)

5. สถานที่พักอาศัย สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเช่น วัยรุ่นที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งบริการทางเพศหรือแหล่งบันเทิง ทำให้เสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศได้ หรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นแหล่งค้ายาเสพติด เป็นต้น (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544; สมชาย จักรพันธุ์, 2543)

6. การรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อนในระยะวัยรุ่น เพื่อนจะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจในสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเพื่อนสนิทมักจะเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เพราะเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมักมีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีอายุที่ใกล้เคียงกัน และอิทธิพลจากตัวแบบในสังคมหรือเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมีผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของวัยรุ่นได้เช่นกัน (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544)

7. การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง เป็นการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการนำไปสู่การติดเชื้อเอชไอวีและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะเกิดขึ้นได้ เมื่อวัยรุ่นมีความตระหนักและเอาใจใส่เรื่องราว ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และบุคคลใกล้ชิดตัว (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544)

8. การรับรู้สมรรถนะของตนเอง การรับรู้สมรรถนะของตนเองมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกาย อารมณ์จิตใจ และการปรับตัวในสังคมของวัยรุ่นจะเกี่ยวข้องกับการเริ่มพฤติกรรมเสี่ยง (พัชรินทร์ สิมทะราช, 2544)

ดังนั้นอาจสรุปสาเหตุที่เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงว่า มาจากปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา และอยู่ในสภาพแวดล้อมในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัยรุ่นที่ผลักดันให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญห ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงและสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้เป็น 2 ส่วนคือ เกิดจากตัวของวัยรุ่นเอง ซึ่งก็เป็นเรื่องของความเชื่อและค่านิยม ประสบการณ์ การรับรู้ และเกิดจากสภาพแวดล้อมรอบตัวของวัยรุ่น ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม ครอบครัว ตลอดถึงชุมชน รวมถึงค่านิยมต่างๆ ของสังคม สิ่งเหล่านี้สามารถกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยหรือสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ของวัยรุ่นในปัจจุบัน

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

คำว่าวัยรุ่นในภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Adolescent" มีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาละตินว่า "Adolescere" ซึ่งมีความหมายว่า เจริญเติบโต ไปสู่วุฒิภาวะ (กฤษณี คำชาย, 2542; สุชา จันทน์เอม, 2542) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อย่างรวดเร็ว จึงนับว่าเป็นวัยวิกฤติช่วงหนึ่งของชีวิต (ประทุม แป้นสุวรรณ, 2545) การเริ่มเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ถือเอาความพร้อมทางร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน คือ เพศหญิงจะพิจารณาจากการที่มีประจำเดือนมาครั้งแรก และในเพศชายพิจารณาจากการเริ่มมีฝันเปียก (สุชา จันทน์เอม, 2542) วัยรุ่นมีอายุอยู่ระหว่าง 10 – 24 ปีและสามารถแบ่งได้ 3 ระยะ คือ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545)

1. วัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยที่เด็กผู้หญิงมีอายุระหว่าง 10-14 ปี เด็กผู้ชายมีอายุระหว่าง 12-16 ปี วัยนี้เริ่มมีพัฒนาการทางร่างกายอย่างรวดเร็ว มีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กหญิงและเด็กชาย คือ การมีประจำเดือนครั้งแรกในเด็กผู้หญิง และการหลั่งอสุจิครั้งแรกในเด็กผู้ชาย เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม มีอารมณ์หงุดหงิด อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และสภาพแวดล้อม พบว่าวัยรุ่นแต่ละคน มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน วัยนี้เป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ ชอบสร้างวิมานในอากาศ ปัญหาของวัยรุ่นในระยะนี้จะอยู่ที่ตัวเอง วัยนี้จะเป็นวัยที่ต้องการค้นหาตัวเองว่าตัวเองคือใคร เริ่มมีความคิดอิสระ ไม่อยากไปไหนกับพ่อแม่

2. วัยรุ่นตอนกลาง เป็นวัยที่เด็กผู้หญิงอายุระหว่าง 14-18 ปี เด็กผู้ชายอายุระหว่าง 16-20 ปี วัยนี้จะมีพัฒนาการทางเพศที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เหมือนวัยผู้ใหญ่ จะมีการปรับปรุงบุคลิกภาพเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ตนยกย่อง เริ่มมีความคิดพัฒนาด้านมโนธรรมมากขึ้น มีความเป็นเหตุเป็นผล ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้านอารมณ์ยังเปลี่ยนแปลงง่าย มักจะมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ ตี้อัน ลองทำในสิ่งที่พ่อแม่ห้าม ชอบลองในสิ่งที่ท้าทายความสามารถ โมโหง่าย เพื่อนมีอิทธิพลสูง เริ่มสนใจเพศตรงข้าม และทดลองเกี่ยวกับเพศ

3. วัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่เด็กผู้หญิงอายุ 18-20 ปี เด็กผู้ชายอายุ 20-22 ปี เป็นวัยที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่และมีการเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ รู้จักบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่ ระยะนี้จะมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าร่างกาย สำหรับวัยรุ่นระยะนี้ได้ผ่านการเป็นวัยรุ่นมาแล้ว 2 ระยะ วัยนี้จึงมีอารมณ์เย็นลง พร้อมทั้งจะพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีความคิดเป็นเหตุเป็นผล เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้อย่างชัดเจน ค่อนข้างยอมรับการให้คำแนะนำได้ง่ายกว่าวัยรุ่นตอนต้นและตอนกลาง มีความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม

วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตจะมีทั้งความเป็นเด็กและผู้ใหญ่อยู่ในคน ๆ เดียวกัน เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อายุเฉลี่ยของเด็กชายที่เริ่มฝันเปียก คือ 13.6 ปี และเด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกเมื่ออายุ ประมาณ 12.6 ปี วัยรุ่นส่วนใหญ่มีอารมณ์ไม่มั่นคง เป็นวัยแห่ง

ปัญหา ทั้งปัญหาด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านการติดสิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา เป็นต้น จากรายงานการสำรวจวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร อายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ที่ 14.5 ปี โดยเพศชายเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่อายุต่ำกว่าเพศหญิง อายุต่ำที่สุดของเพศชายคือ 9 ปี ส่วนอายุต่ำสุดของเพศหญิงคือ 14 ปี (กรมสุขภาพจิต, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสถานการณ์และผลกระทบของพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่ศึกษาพบว่า วัยรุ่นไทยมีแนวโน้มจะมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น สัดส่วนของวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (11-12 ปี) มีแนวโน้มสูงขึ้น (ยงยุทธ วงศ์ภิรมสานต์, 2547) ในขณะที่การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมยาเสพติด พบว่า เยาวชนในเขตเมืองจะดื่มเหล้า/เบียร์มากกว่าเยาวชนในเขตชนบท (ร้อยละ 51.2 และร้อยละ 42.8) และอายุที่เริ่มดื่ม คือ 16 ปี ส่วนการสูบบุหรี่มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท (ร้อยละ 24.1 และร้อยละ 26.4) (จรรยา เศรษฐบุตตร และคณะ, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของชินุทัตย์ กาญจนะจิตรา และคณะ (2547) พบว่า นักดื่มส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนมากกว่าเกือบ 10 เท่า แต่อย่างไรก็ดีวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น และยังพบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพ ไม่ชอบให้พ่อแม่หรือพี่น้องมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน ส่วนลักษณะโดยทั่วไปของวัยรุ่นในจังหวัดพัทลุง ไม่แตกต่างจากลักษณะของวัยรุ่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังผลการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2546) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 50 เคยมีแฟน และปัจจุบันยังมีแฟนอยู่ ร้อยละ 35.3 และร้อยละ 41.1 เคยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การกอด จูบ ร้อยละ 12.6 เคยมีเพศสัมพันธ์ สาเหตุที่มีเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่เพราะว่า ความพอใจ/สนุก ร้อยละ 44.2 และยังพบว่าวัยรุ่นร้อยละ 23.9 เกี่ยวข้องกับสารเสพติด โดยร้อยละ 80.5 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 49.0 สูบบุหรี่ และเพศชายมีการใช้สารเสพติดสูงกว่าเพศหญิง ส่วนระดับการศึกษากับการใช้สารเสพติดนั้น กลุ่มที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาระดับ ปวช. เคยใช้สารเสพติด ร้อยละ 40.9 ซึ่งสูงที่สุด และช่วงวัยนี้เป็นช่วงที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี และจากรายงานสรุปผลการดำเนินงานควบคุมเอดส์และกามโรคของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2546 สำรวจกลุ่มนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 62.5 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ส่วนกลุ่มนักเรียนหญิง ร้อยละ 3.1 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วเช่นกัน

ความต้องการของวัยรุ่นนั้นไม่แตกต่างจากความต้องการของวัยอื่น ๆ ที่มีความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการความรักและความปลอดภัย ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอสรุปความต้องการของวัยรุ่นได้ ดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2543)

1. ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการในเรื่องโภชนาการต้องการอาหารเพื่อเป็นพลังงานในการเจริญเติบโต เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและต้องใช้พลังงานมาก วัยนี้จึงต้องการสารอาหารที่มีประโยชน์และมีปริมาณมากเพียงพอ เพื่อช่วยในการสร้างความเจริญเติบโตของร่างกาย และจากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเยาวชนไทย เยาวชนทั้งใน

เขตเมืองและชนบทมากกว่าร้อยละ 80 มีอาหารรับประทานพอเพียงและถูกต้องตามหลักโภชนาการ ความต้องการด้านการพักผ่อนนอนหลับที่เพียงพอ ซึ่งวัยรุ่นควรได้รับการพักผ่อนนอนหลับวันละ 7 – 8 ชั่วโมง นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังต้องมีช่วงพักผ่อน โดยการทำกิจกรรมสันทนาการอีกประมาณ 2 ชั่วโมงต่อวัน ความต้องการด้านการเคลื่อนไหวและการออกกำลังกาย เนื่องจากวัยนี้ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่มีความกระฉับกระเฉง ร่างกายจึงควรได้มีการฝึกการเคลื่อนไหวการออกกำลังกาย และในวัยนี้ต้องการออกกำลังกายอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง การเล่นกีฬาต่างๆ นั้นเพื่อช่วยให้กล้ามเนื้อ กระดูก แขน ขา และประสาทสัมผัสต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน และช่วยพัฒนารูปทรงที่สมบูรณ์แข็งแรง ได้สัดส่วน เป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพต่อไป

2. ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการความรัก ซึ่งความรักในที่นี้มีด้วยกันหลายแบบ คือ รักบิดามารดา รักญาติพี่น้อง รักเพื่อน รักพวกพ้อง และในขณะเดียวกันก็อยากให้เป็นรักตัวเอง ต้องการให้เพื่อนยอมรับตัวเอง รักเพื่อนต่างเพศ รักความสำเร็จ และการสำรวจเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อความรักของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อความรักอยู่ในระดับค่อนข้างดี วัยรุ่นจึงมักจะเอาในใส่กับรูปร่างหน้าตาของตนมากขึ้น ความต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ เป็นวัยที่อยากรับผิดชอบ อยากพึ่งพาตนเอง ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีความต้องการโอกาสในการฝึกหัดเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพหารายได้เป็นที่พึ่งแก่ตนเองได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและความสำเร็จในชีวิต ความต้องการโอกาสทางนันทนาการ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน วัยรุ่นต้องการที่จะพัฒนาความสนใจด้านสุนทรียภาพ ศิลปวัฒนธรรม กีฬา ดนตรี การพักผ่อนหย่อนใจและกิจกรรมทางศาสนา ตลอดจนการพัฒนาทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตของตนเองเพื่อความสุขทางใจ และเพื่อสภาพชีวิตของตนเอง

3. ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการประพฤติให้สมบทบาททางเพศของตนเอง ต้องการได้รับการยกย่อง การมีชื่อเสียง ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการให้สังคมยอมรับหรือชมเชย และการยอมรับจากผู้ใหญ่ วัยรุ่นอยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่ามีความสามารถ และมีบางส่วนที่ต้องการปรับปรุงบุคลิกภาพ และคำแนะนำในการปรับตัว ต้องการเตรียมตัวสำหรับการมีชีวิตคู่ หรือมีประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นผู้ใหญ่ควรให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ในฐานะสมาชิกของสังคม จะช่วยให้วัยรุ่นมีความรับผิดชอบ เป็นตัวของตัวเองและช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น สำหรับวัยรุ่นที่มีอายุ ในช่วง 15-19 ปี ช่วงวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการทางด้านความคิดมากขึ้น สามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น เริ่มแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง เชื้อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ดังนั้นความต้องการของช่วงอายุนี้นี้ คือ ต้องการการยอมรับจากสังคมและในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะเป็นอิสระในการคิดตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของตนเอง และวัยนี้ก็ยังต้องการความรักและความเข้าใจจากคนรอบข้างเช่นเดียวกัน

จากการที่วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงและหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยแห่งปัญหานั้น ทำให้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่น ซึ่งพบว่าปัญหาที่พบบ่อยมากในวัยรุ่นมีอยู่ 6 ประเภท คือ (ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และคณะ, 2547)

1. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้แก่ การเป็นสิว ซึ่งตัววัยรุ่นเองถือว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่ การมีกลิ่นตัวและโรคผิวหนัง ความอ้วนความผอม จากการรับประทานอาหารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกสัดส่วน ซึ่งจากรายงานสถานการณ์โรคอ้วนในประเทศไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่า ชั้นที่เป็นโรคอ้วนสูงสุด ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 24.9 และจากการสำรวจสภาวะเยาวชนไทย พ.ศ. 2541 พบว่า เยาวชนชายในเขตเมืองมีน้ำหนักตัวโดยเฉลี่ยมากกว่าเยาวชนชายในเขตชนบทส่วนเยาวชนหญิงมีน้ำหนักเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน การมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การใช้สารเสพติด ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ซึ่งผู้ที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68 เริ่มสูบบุหรี่ขณะอยู่ในวัยรุ่น จากรายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2546 อัตราการดื่มสุราของวัยรุ่นชาย อายุ 15 – 19 ปี เพิ่มจากร้อยละ 19.9 พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 33.5 พ.ศ. 2546 และวัยรุ่นหญิงก็เช่นกัน เพิ่มจากร้อยละ 1.9 เป็นร้อยละ 5.6 และจากสถิติของกรมการแพทย์ ซึ่งอ้างอิงไว้ในเอกสาร สถานการณ์สุขภาพของกลุ่มเด็กวัยรุ่นและเยาวชน รายงานว่าวัยรุ่นเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุจากการขนส่งทางบก พ.ศ. 2543 เป็นวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี จำนวน 1,634 คน คิดเป็นอัตราตาย 29.0 คน ต่อแสน ประชากร ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนสูงสุดเมื่อเทียบกับวัยรุ่นตอนต้น 10 – 14 ปี จำนวน 369 ราย คิดเป็นอัตราตาย 6.8 คน ต่อแสน ประชากร

2. ปัญหาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัว จากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของร่างกาย เด็กผู้หญิงเจริญเติบโตเร็วกว่าผู้ชาย หรือเด็กบางคนเจริญเติบโตเร็วกว่าเพื่อนๆ ทำให้ปรับตัวไม่ทันและเกิดปัญหา ซึ่งเมื่อวัยรุ่นเกิดความไม่สบายใจ พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ตามความเข้าใจของตนเอง ซึ่งอาจมีผลถึงบุคลิกภาพของวัยรุ่นได้ และความซึมเศร้าในวัยรุ่นมักพบในวัยรุ่น ที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป เพราะวัยรุ่นจะได้รับแรงกดดันต่าง ๆ ทั้งความคาดหวังในการแสดงบทบาทตามเพศ ทำให้รู้สึกที่ไม่พร้อม จากรายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2546 การฆ่าตัวตายของวัยรุ่น พ.ศ. 2544 พบในช่วง 15 – 19 ปี สูงที่สุด คือ 11.1 คน ต่อแสน ประชากร และจากรายงานของสัดส่วนผู้ป่วยในจิตเวชของหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิต พ.ศ. 2540 มีผู้ป่วยในจิตเวชที่เป็นเด็กและวัยรุ่นเปรียบเทียบกับผู้ป่วยในจิตเวชทั้งหมด ร้อยละ 11.07 และ พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.96

3. ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน ในวัยรุ่นกลุ่มเพื่อนจะมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากวัยรุ่นต้องการพึ่งตนเอง จึงมีการรวมกันเป็นกลุ่มเป็นแก๊งค์ และจากรายงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้การจัดการกับปัญหาความรุนแรงในกลุ่มนักเรียนอาชีวะ ประมาณร้อยละ 90 ตอบว่าเพื่อน คือ สิ่งที่ทำให้พวกเขา รู้สึกมีความพึงพอใจ ภูมิใจและมีความสุข และนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ซึ่งในลักษณะดังกล่าวอาจมีโอกาสเกิดความรุนแรงขึ้นมาได้

4. ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาที่พบบ่อยในปัจจุบัน เป็นปัญหาเรื้อรัง และเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น จากข้อมูลของกองคดีเด็กและเยาวชนพบว่า ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาเพิ่มขึ้นทุกปีและความผิดที่พบบ่อยที่สุดคือ ลักทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย ยกพวกตีกันสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมของวัยรุ่น อาจเป็นเพราะวัยรุ่นขาดความรักความสัมพันธ์ในครอบครัวขาดโอกาสทางการศึกษา

5. ปัญหาชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันของสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งเป็นปัญหาที่ครอบครัวไม่มีเวลาให้แกกัน ทำให้เวลาของวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องอยู่กับกลุ่มเพื่อนฝูง โดยปัญหาครอบครัวเป็นรากฐานของปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น การสูญเสียบุคคลสำคัญ เข้ากับเพื่อนฝูงไม่ได้ เป็นต้น

6. ปัญหาทางเพศเป็นปัญหาที่มาแรงในกลุ่มนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของระบบอวัยวะสืบพันธุ์ วัยรุ่นเริ่มมีอาการรักใคร่ มีความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้น ดังนั้นหากเขาไม่ได้รับการเตรียมตัวที่ดีในเรื่องเพศ อาจทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องได้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเนื่องในระยะยาวเมื่อวัยรุ่นมีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจะแสดงออก ในลักษณะอารมณ์ต่างๆ เช่น โกรธ เศร้า และยังพบปัจจัยเสี่ยงในเรื่องเพศของวัยรุ่น คือ วัยรุ่น อายุ 15 ปี ร้อยละ 25 เคยมีเพศสัมพันธ์ อายุ 17 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 55 และ อายุ 19 ปีเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 80 และจากรายงานสุขภาพคนไทย 2546 ร้อยละของผู้หญิงที่เคยทำแท้ง กลุ่มอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่พบบ่อยที่สุด คือ ร้อยละ 9 จากจำนวนผู้ที่ทำแท้งทั้งหมด และพบว่า 1 ใน 5 ของผู้หญิงทั้งหมด เริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 16 ปี (ชินุญทิพย์กาญจนะจิตรา และคณะ, 2547) วัยรุ่นเป็นวัยแห่งปัญหาและเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ ถ้าวัยรุ่นมีการปรับตัวหรือผ่านช่วงวัยนี้ไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตได้ แต่ถ้าการปรับตัวหรือการเปลี่ยนผ่านของวัยนี้ มีปัญหาและอุปสรรคก็อาจส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพและการใช้ชีวิตในอนาคตและการที่เราจะมีการจัดบริการสำหรับวัยนี้ผู้จัดบริการต้องทราบปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นเป็นพื้นฐานว่า เขามีปัญหาและความต้องการอะไร และต้องการอย่างไร ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของวัยรุ่น เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากด้านจิตใจและการปรับตัว ส่วนปัญหาความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายพบน้อย และจากสถานการณ์ของจังหวัดพัทลุง วัยรุ่นในจังหวัดพัทลุงมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติด วัยรุ่นร้อยละ 23.9 เคยใช้สารเสพติด โดยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 80.5 สูบบุหรี่ร้อยละ 49.0 และเสพยาบ้า ร้อยละ 15.8 ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.1 เคยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยเคยกอดร้อยละ 52.6 โอบไหล่ร้อยละ 47.4 และร้อยละ 12.6 เคยมีเพศสัมพันธ์ (จิราภรณ์เทพหนู, 2546)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงมีมากมาย เช่น การศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 590 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดมีความรู้ ความเข้าใจในอันตรายและพิษภัยของยาเสพติดที่มีต่อสุขภาพเป็นอย่างดี รวมทั้งทราบถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นอย่างดีเช่นกัน จากครอบครัว โรงเรียน และสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น และยังพบว่าเพศ การศึกษาของมารดา รายได้ของนักเรียน และลักษณะของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียน ในขณะที่ปัจจัยในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษาของมารดา รายได้ครอบครัว กลุ่มเพื่อน อาชีพของบิดา และลักษณะ การพักอาศัย ที่มีต่อความแตกต่าง ในพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน (นิภารัตน์ จำสมบูรณ์, 2540) การศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 349 คน พบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับเสี่ยงมากร้อยละ 69.6 และ 64.8 ตามลำดับ ส่วนด้านการบาดเจ็บของร่างกายอยู่ในระดับเสี่ยงน้อยร้อยละ 90.8 และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้านการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 22.4 และ 62.2 และ 9.7 ตามลำดับ ส่วนการสูบกัญชา การสูดดมสารระเหยและการใช้ยาเสพติด มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 4 และมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ปฏิบัติเป็นบางครั้งในเรื่อง ขับขี่รถภายหลังดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ร้อยละ 6.9 และเคยพยายามฆ่าตัวตาย ร้อยละ 5.1 และยังพบว่าวัยรุ่นที่มีเพศ อายุ ผลการเรียน ที่พักอาศัยขณะศึกษา และลักษณะของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ด้านการบาดเจ็บของร่างกาย การออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบกัญชา การสูดดมสารระเหย การใช้ยาเสพติด และการมีเพศสัมพันธ์ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการรับประทานอาหาร พบว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงไม่ต่างกัน และวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดาต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทุกด้านไม่ต่างกัน (ชูลิพร ศรศรี, 2541) และการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการลองสิ่งเสพติดของเด็กในเมือง พบว่า เด็กในเมืองส่วนใหญ่เคยดื่มสุราและไวน์ เคยสูบบุหรี่และเสกกัญชา เคยดมกาวและทินเนอร์ และเคยเสพยาบ้า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลองสิ่งเสพติดได้แก่ ความยากลองอยากรู้ การอยู่เป็นกลุ่ม สภาพวะความเครียด ทุกข์ เสียใจ เหงา และเศร้า และปัจจัยด้านสถานการณ์ใกล้รอบ การทำงานหนัก และการสูญเสีย (นิตยา กัทลีระพันธ์, 2542)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่าค่านิยมทางเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทุกพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 (ประพิมพ์พร อ้นพาพรหม, 2543) การศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยง ด้านการบริโภคอาหารสูงในเรื่องการรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา การรับประทานอาหารจุกจิกไม่เป็นเวลา การดื่มน้ำอัดลม หรือน้ำชา หรือกาแฟ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดสูงในเรื่อง การคบค้าสมาคมกับบุคคลที่ติดบุหรี่และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความปลอดภัยสูง ในเรื่องการวิ่งขึ้นลงบันได, การไม่สวมหมวกนิรภัย, การหยอกล้อกันบนถนน, การข้ามถนนได้สะพานลอย, นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงในเรื่อง การใช้สื่อ (ได้แก่ หนังสือการ์ตูน นวนิยาย นิตยสาร วิดีโอ ภาพยนตร์) ที่มีรูปโป๊ เปลือย หรือมีฉากการร่วมเพศ, การจับกลุ่มคุยเรื่องการมีเพศสัมพันธ์, การอยู่ลำพังกับเพื่อนต่างเพศ, การจับมือถือ แขนกับเพื่อนต่างเพศ และการเดินคนเดียวในที่เปลี่ยวและมีด เมื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพโดยรวม พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิง และ นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง 1,000-2,000 บาท และ 2,001-3,000 บาทต่อเดือนมี พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เลิศลักษณ์ บุญรอด, 2543) และการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 369 คน พบว่า นักเรียนมีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับมาก สำหรับการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เมื่อจำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และค่าใช้จ่าย ประจำเดือนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตาม ระดับชั้น และสภาพครอบครัว พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สามารถร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 54.0 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 (ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์, 2545)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

1. ความหมายของพฤติกรรมรังแกผู้อื่น

การรังแกเป็นพฤติกรรมของเด็กเกเร (คนพาล) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมก้าวร้าว ที่เริ่มต้นด้วยการขบขบควมผู้อื่นอย่างไม่ยุติธรรมทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ และความรู้สึก (Greenbaum et al,

1989) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไปทำร้ายร่างกายและทำร้ายจิตใจโดยเจตนา จนทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว ความทุกข์ และได้รับบาดเจ็บ ซึ่งเป็นการแสดงที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีพลังอำนาจมากกว่าโดยการบีบบังคับ ผู้มีพลังอำนาจน้อยกว่า และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กคนเดียวกันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (Farrington, 1993) เป็นพฤติกรรมของคนส่วนน้อยที่ควรพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของ คนที่มีภาวะจิตใจไม่ปกติ โดยมักสร้างความรำคาญ ความลำบากใจ และความเดือดร้อนแก่คนรอบข้าง (Marano, 1995) รวมทั้งเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่พยายามแสดงถึงอำนาจในการปกครอง การควบคุม และข่มขู่ผู้อื่นให้กลัว (Coloroso, 2004) และเป็นพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่มีรูปร่างใหญ่ แข็งแรง และเรียน ไม่ค่อยเก่งที่แสดงต่อบุคคลที่มีรูปร่างเล็กกว่า อ่อนแอกว่า เรียนเก่งกว่า และไม่มีทางสู้หรือไม่มีทางป้องกัน แต่อย่างไรก็ตามเด็กเกเรบางคนกลับเป็นคนที่ประสบความสำเร็จและสร้างชื่อเสียงด้านกีฬาแก่โรงเรียน (Preble, 2003)

ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่让别人เกิดอันตรายหรือได้รับบาดเจ็บ เป็นการตอบสนองที่ตั้งใจจะก่อให้เกิดบุคคลได้รับความเจ็บปวด หรือไม่สบายใจ (Averill, 1982) เป็นการใช้กำลังข่มขู่ โดยการใช้อารมณ์ เป็นการกระทำซึ่งเจตนาที่จะทำร้ายผู้อื่นโดยที่การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ถูกกระทำไม่ ต้องการและไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ (Baron, 1996) และเป็นพฤติกรรมทางกายหรือวาจาซึ่งมีเจตนาหรือตั้งใจ ทำร้ายผู้อื่น (Astor, 2005) เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นไม่พึงพอใจหรือเจ็บปวดทางกายหรือจิตใจ ตลอดจน พฤติกรรมที่ทำให้สิ่งของเสียหายและเป็นพฤติกรรมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางกายและวาจาที่มีระดับความรุนแรงต่างกัน แต่มีความรุนแรงไม่ถึงขั้น ผิดกฎหมาย (สมพร สุทัศน์ีย์, 2530) เป็นพฤติกรรมที่มุ่งร้าย เพื่อปลดปล่อยความเครียด ระบายความคับ ข้อนใจของตนเอง แต่เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดเสียหาย หรือมุ่งทำร้ายผู้อื่นทั้งที่เจตนาและไม่ เจตนา ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมานั้นจะมีระดับความรุนแรงที่ต่างกัน ได้ให้ความหมายของ (วรรณมา ช่องดารากุล, 2533) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียกร้องสิทธิแห่งตน โดยไม่สนใจว่าจะไป ก้าวก่ายสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ การแสดงออกจะมีลักษณะของการข่มขู่ บีบบังคับ เรียกร้อง หรือลักษณะการ แสดงออกที่รุนแรง (สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต, 2536) และเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกใน รูปของการกระทำและความคิด มีลักษณะที่รุนแรงผิดปกติที่มุ่งให้เกิดผลด้านความเสียหายหรือบาดเจ็บที่ อาจเป็นคำพูดหรือการกระทำที่แสดงออกทั้งต่อสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต (สุขเกษม อิงคินันท์, 2537)

นอกจากนี้พฤติกรรมการรังแกและพฤติกรรมก้าวร้าวยังเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกาย และทางวาจา โดยมีเจตนาจะทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ต่อร่างกายทั้งของตนเองและผู้อื่น เพื่อ ปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความวิตกกังวล และความรู้สึกสิ้นหวังที่ตนเองมีอยู่ (สุทธิพงษ์ ทองยั้ง, 2537) เป็นการกระทำที่แสดงออกโดยมีเจตนาทำร้ายผู้อื่นหรือทำลายสิ่งของ อาจแสดงออกทาง กายหรือวาจา (สุนันทา เขียวนิล, 2541) พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่น หรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา การแสดงออกของความก้าวร้าวมีหลาย

ทาง คือ ทางวาจาหรือคำพูด เช่น การพูดตำว่า พุดกรรโชก การนินทาว่าร้าย และการข่มขู่ เป็นต้น ทางร่างกาย เช่น การต่อสู้อ การชกต่อย การตีรันฟันแทง และการข่มขืน เป็นต้น และการทำให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สิน เช่น การทำลายสิ่งของให้เสียหาย การทุบให้แตก การจุดไฟเผา และการวางระเบิด เป็นต้น (ปราณี จันทร์หอม, 2541) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาเมื่อตนเองขาดความสุขหรือไม่ได้รับความพึงพอใจ ซึ่งมีการแสดงออกได้ 2 ลักษณะ คือ ทางวาจา เช่น พุดคำหยาบ ดุว่า โวยวาย และทางร่างกาย เช่น ทำลายสิ่งของ เตะต่อย ทุบตีตนเองหรือผู้อื่น (อารีญา นุชอนงค์, 2541) และเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางร่างกายหรือวาจาที่แสดงออกมาในรูปของการข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน การทำลายสิ่งของ การทำร้ายร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง (สุนีย์ ธีรวิรุฬห์, 2542)

จากความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมการรังแกเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งแตกต่างกันที่เหยื่อว่าได้รับการกระทำอย่างไร ถ้าถูกกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอก็แสดงว่าเป็น "พฤติกรรมการรังแก" และถ้าถูกกระทำนาน ๆ ครั้งหรือเพียงครั้งเดียวแสดงว่าเป็น "พฤติกรรมก้าวร้าว" ดังนั้นบุคคลคน ๆ หนึ่งจะมีทั้งพฤติกรรมการรังแกและพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจหรือเจ็บปวดทางกายหรือจิตใจ โดยแสดงออกทางกายหรือวาจาที่มีระดับความรุนแรงต่างกันทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา และเป็นพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่มีเจตนาจะให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนและได้รับอันตราย ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึก และทำร้ายจิตใจด้วยคำพูดที่หยาบคายและการล้อเลียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจในการควบคุม

2. ประเภทของพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

โดยทั่วไปการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การรังแกทางร่างกาย การรังแกทางวาจา และการรังแกทางสังคม (Saxon, 2004; Bauman & Del Rio, 2005)

1. การรังแกทางร่างกาย (Physical bullying) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นอย่างรูปธรรม โดยมักจะมีหลักฐานเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรอยแผล บวม รอยฟอกซ้ำ และรอยเลือด ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น การตบ ตี แหย่ ชก เตะ กัด ช่วน ถ่มน้ำลายใส่ และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น

2. การรังแกทางวาจา (Verbal bullying) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการรังแกส่วนใหญ่ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในทุกสังคม โดยเป็นการแสดงด้วยคำพูดที่ไปทำร้ายอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจผู้อื่น เช่น การตำว่า การเหน็บแนม ใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท การล้อเลียนเชื้อชาติ สัญชาติ หน้าตาผิวพรรณ ศาสนา จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ และผลการเรียน การเฝ้ารบกวนทางเพศ การขู่อัด การโทรศัพท์รบกวน ส่งอีเมลล์ เขียนบันทึก การกล่าวหา ข่าวลือ และการขูขบขินินทา เป็นต้น

3. การรังแกทางสังคม (Social bullying) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการรุกรานเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นการทำร้ายอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจ เช่นเดียวกันกับการรังแกทางวาจา เช่น การแสดงการรังเกียจ การไม่ให้ความสนใจ การกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม และการกีดกันไม่ให้เพื่อนคบ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการบางกลุ่มได้แบ่งพฤติกรรมกรังแกออกเป็น 2 ประเภท คือ การรังแกทางตรง และการรังแกทางอ้อม (Cohn, 2003; Greenbaum, 1989)

1. การรังแกทางตรง (Direct bullying) เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการทำร้ายร่างกายผู้อื่นให้ได้รับบาดเจ็บ เช่น การเตะ การชกต่อย การตบตี การหยิก การผลัก และขว้างสิ่งของ เป็นต้น รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการทำร้ายอารมณ์ความรู้สึกให้ผู้อื่นเจ็บปวดใจ เช่น การด่า การล้อเลียน การข่มขู่ และการขโมยสิ่งของ เป็นต้น

2. การรังแกทางอ้อม (Indirect bullying) เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการกีดกันไม่ให้เข้ากลุ่มไม่ให้เพื่อนคบ และไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการแบ่งพฤติกรรมกรังแกกันของนักวิชาการทั้งสองกลุ่มมีลักษณะที่คล้ายกัน และสามารถจำแนกพฤติกรรมกรังแกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พฤติกรรมกรังแกทางร่างกาย และพฤติกรรมกรังแกทางวาจา โดยพฤติกรรมกรังแกด้านร่างกาย เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ทำร้ายร่างกายให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ มีรอยแผล รอยบวม รอยฟอกซ้ำ และรอยเลือด ซึ่งเป็นหลักฐานที่สามารถมองเห็นอย่างชัดเจน เช่น การตบ ตี แหย่ ชก เตะ กัด ข่วน และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น ในขณะที่พฤติกรรมกรังแกทางวาจา เป็นการแสดงออกด้วยคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย ไม่พอใจ เจ็บใจ อารมณ์เสีย และมีความรู้สึกที่ไม่ดี เช่น การด่าว่า เหน็บแนบ สบประมาท ใช้วาจาหยาบคาย ล้อเลียน หน้าตาผิวพรรณ จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ผลการเรียน ชูชิบนิินทา และพูดจาใส่ร้ายให้บุคคลที่สามรังเกียจกับบุคคลเป้าหมาย เป็นต้น

3. สาเหตุของพฤติกรรมกรังแกผู้อื่น

สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจนไปรังแกผู้อื่นหรือมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีดังนี้ (พรทิพย์ อินทรโชติ, 2536; วิลาสิณี ชิดเชิดวงศ์, 2547)

1. ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก ได้แก่ ความบกพร่องที่เกิดจากความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ข้ำผิดปกติหรือเร็วผิดปกติ ความบกพร่องของอวัยวะรับสัมผัส ความบกพร่องในด้านการพูดและการฟัง ความพิการต่าง ๆ และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากอารมณ์ และความ เป็นอยู่ทางบ้าน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจนี้ย่อมไม่สามารถที่จะเรียนหรือทำกิจกรรมได้ดีเท่ากับเด็กที่มีความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ เด็กเหล่านี้จะเกิดความคับข้องใจ

2. สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น คือ ครอบครัวอยู่ในสภาพบ้านแตก เช่น พ่อแม่หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ต้องเดินทางไกลไปจากบ้านนาน ๆ เป็นประจำ หรือพ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำ เด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัวประเภทนี้มักเป็นเด็กที่มีปัญหา มักแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอยู่เสมอ รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ไม่สมบูรณ์ เช่น บิดามารดาหย่าร้างกัน แยกกันอยู่ หรือบิดามารดาทะเลาะวิวาทกันเสมอ ๆ บ้านดังกล่าวจะเป็นต้นเหตุให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้มาก

3. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง คือเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ดูแล จะกลายเป็นเด็กที่ต้องการความรักจากบิดามารดาเป็นอย่างมาก เมื่อไม่ได้รับความรักที่ตนต้องการ เด็กเหล่านี้จะกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กประเภทนี้ส่วนมากมักจะแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหา คือ พยายามเรียกร้องความสนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งเสียงดัง ประพฤติตนเป็นเด็กเกเร เป็นต้น และมักกลายเป็นผู้วางตนในสังคมไม่ได้ เป็นผู้ขี้โมโห ขอบรรกวนผู้อื่น หรือเด็กบางคนอาจจะแยกตัวเองออกจากสังคมโดยสิ้นเชิง

4. เด็กที่ถูกตามใจหรือถูกถนอมมากเกินไป คือเด็กที่บิดามารดารักและเอาใจใส่มากเกินไป ก็จะมีพฤติกรรมที่มีปัญหาได้เหมือนกับเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กประเภทนี้มักแสดงออกด้วยการเห็นแก่ตัว ขอบบะระรานผู้อื่น ขอรังแกผู้อื่น ไม่ยอมรับผิดชอบต่องาน และดูถูกคนอื่น

5. ความต้องการตำแหน่งทางสังคมหรือความสำเร็จที่ไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กประเภทนี้จะพยายามเรียกร้องความสนใจให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การวางอำนาจเหนือเพื่อน การแสดงตนเป็นหัวหน้าแก๊ง ก่อความสงบ เป็นต้น

6. การสอนในโรงเรียนไม่ดี เด็กอาจมีปัญหาคือเนื่องจากโรงเรียนและครู กล่าวคือ โรงเรียนบางแห่งไม่เอาใจใส่ให้ความรักและเข้าใจนักเรียนเท่าที่ควร ซึ่งมักสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเด็กได้มาก อาจทำให้เด็กมีการปรับตัวต่อสังคมยากขึ้น และมีอารมณ์ไม่มั่นคงได้

นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2542: 13-15) ได้กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นไว้ดังนี้

1. พันธุกรรม นักวิทยาศาสตร์และนักพฤติกรรมศาสตร์ยืนยันว่า ความสามารถพัฒนาการปฏิบัติตนบางประการ ระดับสติปัญญาและความสามารถถ่ายทอดได้โดยทางกรรมพันธุ์ ดังนั้นพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนา เช่น ความเกเร ความเป็นอันธพาล ก็น่าจะถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้เช่นเดียวกัน

2. สารเคมีในร่างกาย ความไม่สมดุลของสารเคมีในร่างกาย มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมบางอย่าง เช่น หลังจากได้รับอุบัติเหตุ ระบบประสาทได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง เกิดความไม่สมดุลของสารเคมีในร่างกาย ส่งผลให้เกิดความผิดปกติในความคิด การรับรู้และด้านอารมณ์ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียนนั้น มีจำนวนไม่

น้อยที่มีสาเหตุมาจากความผิดปกติของระบบประสาท ความผิดปกตินี้ จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และบุคลิกภาพของเด็ก

3. สภาพทางครอบครัว สภาพทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กมาก เช่น เด็กที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ อาจจะขาดความอบอุ่น รู้สึกว่าเหวขาดที่พึ่ง อันมีผลต่อปัญหาทางอารมณ์โดยตรง และทำให้ผลการเรียนต่ำ หรือเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดามีอารมณ์ร้าย ซึ่งอาจแสดงออกมาในลักษณะของการจู่โจมเพียงทางอารมณ์ โกรธจัด ก้าวร้าว ต่ำท้อ อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมไปในทำนองเดียวกัน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลอันสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็ก ครูควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่เด็กและผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาดังกล่าวเท่าที่จะทำได้ ปัญหาบางอย่างก็เป็นปัญหาใหญ่และสลับซับซ้อน ผู้ปกครองของเด็กจะต้องร่วมมือกับหลายฝ่ายในการหาแนวทางแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก

4. สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน เด็กที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น ชุมชนแออัด มีเพื่อนบ้านเป็นเด็กเกเรอันธพาล คำของผิดกฎหมาย อาจชักจูงเด็กไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร หรือเด็กที่มีการย้ายถิ่นที่อยู่จากสภาพแวดล้อมที่เป็นชนบทเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อเรียนต่อหรือหางานทำ อาจปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ไม่ได้ ทำให้เกิดความคับข้องใจและอาจก่อปัญหาขึ้นในสังคมได้

5. ความต้องการของบุคคล นอกจากปัจจัย 4 อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์แล้ว การต้องการความรัก การยอมรับในสังคมก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ โดยเฉพาะเด็กที่ไม่ได้การยอมรับจากเพื่อนอาจจะแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมหลายแบบเพื่อให้เป็นจุดเด่น และได้รับความสนใจจากครูและเพื่อนคนอื่น ๆ บางครั้งก็มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เป็นที่ยอมรับชัดกับสังคม เด็กบางคนที่ไม่ปมเด่นทางการเรียน อาจจะหาเรื่องกับเพื่อน ขอบทะเลาะวิวาท ชกต่อย ก้าวร้าว ส่งเสียงดังเป็นที่น่ารำคาญเพียงเพื่อให้คนอื่นสนใจตนและยอมรับตนเท่านั้น

สำหรับสัญลักษณ์ที่แสดงถึงพฤติกรรมการรังแกกัน ทั้งพฤติกรรมรังแกผู้อื่นและถูกผู้อื่นรังแกมีคุณลักษณะดังนี้ (Saxon, 2004; Bauman, 2005)

1. ชอบอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีผู้คน มักหลบหลีกสถานที่ที่มีผู้คนจำนวนมาก
2. ขาดเรียนเป็นประจำ
3. มีเปลี่ยนพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมน่าสงสัย
4. ร้องไห้บ่อย
5. มีการยกย่องตัวเองต่ำ
6. ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก และมีอาการกลัวเมื่อถามเกี่ยวกับคนที่เจาะจงหรือสถานการณ์
7. มีร่องรอยของความเสียหายหรือบาดแผล และฟอกขี้

8. ไม่มีการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
9. สูบบุหรี่ ดื่มของมึนเมา และใช้ยาเสพติดอื่น ๆ
10. คิดจะฆ่าตัวตาย
11. บทบาทหน้าที่ทางสังคมและทางการศึกษาเปลี่ยนไปทันที
12. อาการทางกายภาพในปัจจุบันที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ปัญหาการหลับ อาการปวดหัว และอาการเจ็บปวดท้อง เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นมีสาเหตุมาจากความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และความต้องการของบุคคล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในประเทศไทยมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว ตามที่กล่าวมาแล้วว่าพฤติกรรมการรังแกเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนั้นขอเสนอทั้งผลงานวิจัยของพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมการรังแกด้วยกัน เช่น การศึกษาของปัทมา ศิริเวช และคณะ (2541) ศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่กระทำผิดกฎหมายส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 94 คนที่ผิดกฎหมายมากที่สุด คือ ลักทรัพย์ ร้อยละ 58 สาเหตุมาจากการถูกเพื่อนชักชวน รองลงมา คือ คดีทำร้ายร่างกาย เนื่องจากความโกรธ วัยรุ่นเหล่านี้ร้อยละ 44 มาจากครอบครัวแตกแยก บิดามารดาไม่เอาใจใส่เท่าที่ควรในเรื่องการคบเพื่อน และการเที่ยวเตร่คิดเป็นร้อยละ 51 และ 69 ตามลำดับ ฉลอง สุขจันทร์ (2542) ศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดีปล้นทรัพย์ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 17 ปี มีสภาพครอบครัวที่เป็นลักษณะครอบครัวแตกแยก ร้อยละ 63.9 การศึกษาของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ม.1-ม.3 ร้อยละ 42.1 มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,000-10,000 บาท และพบว่าระดับการศึกษาของเด็กและเยาวชนแตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน จำแนกตามประเภทความรุนแรงต่อชีวิตร่างกาย การใช้อาวุธ และการใช้ยานพาหนะ ชไมพร ทวีศรี และคณะ (2542) ศึกษาพบว่าลักษณะที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการกระทำรุนแรง และการกระทำความผิดในวัยรุ่น คือ ลักษณะทางครอบครัว ได้แก่ บิดามารดาแยกกันอยู่ สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด บิดาดุด่า เหยียดตี ลักษณะทางพฤติกรรมและสังคม ได้แก่ ใช้สารประเภทแอมเฟตามีน สูบบุหรี่ เคยพบเห็นเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือผิดกฎหมาย ไม่เข้าสังคม พบพหุอาวุธ และระดับผลการเรียนต่ำ ภัสราวดี สังข์เทพ (2542) ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของเด็กและเยาวชนชายและบทบาทของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในคดีทำร้ายร่างกายในเขตกรุงเทพมหานคร และพบว่าอายุของเด็กและเยาวชนชาย การอบรมสั่งสอนของบิดามารดา และการคบเพื่อนไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในคดีทำร้ายร่างกาย จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

(2542) ศึกษาพบว่า เยาวชนกว่าครึ่งหนึ่งกระทำผิดซ้ำ 2-5 ครั้ง ร้อยละ 74.6 กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และร้อยละ 21.9 กระทำเกี่ยวกับทรัพย์สิน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเยาวชน คือ พฤติกรรมตัวแบบจริยธรรม คดีความผิดของบิดามารดาที่อยู่ระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา ความไม่เหมาะสมในการออกคำสั่งควบคุมดูแล ความเหนียวแน่นในกลุ่มชาติพันธุ์ การที่ครอบครัวเป็นชาวกรุงเทพมหานครแต่กำเนิด การมีข้อจำกัดในการเข้าทำงาน การประสบปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติ และการที่ต้องอดทนต่อการตั้งฉายา ล้อเลียน ถากถางจากคนในสังคมไทย และรุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543) ศึกษาพบว่า การที่พ่อแม่ไม่เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของลูก ความรู้สึกหัวเหว และขาดที่พึ่งทางใจมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของทะนงค์ สุขเกษม (2544) ที่ศึกษาพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสื่อตัวแบบจริง สื่อภาพยนตร์ สื่อหนังสือการ์ตูน และสื่อคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สรรสุดา มีชั้นช่วง (2544) ศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่ การให้การเสริมแรง และการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่ เพศ เขตที่อยู่อาศัย และอัตมโนทัศน์ และตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และการสื่อสารและการเสริมแรง สมาน ศรีโกศล (2545) ศึกษาพบว่า เยาวชนที่กระทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์ ได้แก่ คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา คดีข่มขืนกระทำชำเรา คดีปล้นทรัพย์ และคดีชิงทรัพย์ ส่วนใหญ่จะมีอายุ 17- 18 ปี ซึ่งความบกพร่องทางครอบครัว การคบเพื่อน ส่งผลในการกระทำผิดของเยาวชน เยาวชนส่วนใหญ่เคยกระทำผิดมาก่อนถึงร้อยละ 54.5 แต่ในกรณีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาและความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ส่วนใหญ่มีสาเหตุกระทำผิดมาจากความคิดชั่ววูบ และพบว่าอายุ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของเยาวชน รายได้ของบิดา มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในคดีอุกฉกรรจ์ นิภาพรณ ต่อชาว (2547) ศึกษาพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบให้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบแปรผกผัน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบแปรผันตรง และสุทธิพร นิราพาธ (2547) ศึกษาพบว่าการเล่นเกมคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

รวมทั้งผลการศึกษาของสุวรรณ อินอิว (2547) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่ฝึกอาสาสมัครและสมาธิ มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นพดลกรรณิกา (2548) ศึกษาพบว่า เด็กอายุ 3-12 ปีที่มีการรับชมโทรทัศน์ที่มีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเป็นอย่างมาก คือ ทำให้เลียนแบบท่าทางจากตัวการ์ตูน เช่น แปลงร่าง กระโดดม้วนตัว เป็นต้น ทำให้เลียนแบบจากตัวละครในเรื่องคำพูดที่ไม่เหมาะสม เช่น ใช้คำด่า พูดจาก้าวร้าว เป็นต้น และ ทำให้เลียนแบบจากตัวละครในกิริยาท่าทางที่ก้าวร้าวรุนแรง เช่น ชกต่อย ตบตี ยิงปืน เป็นต้น เกษตรชัย และหิม

และดลมนรจณ์ บากา (2552) ศึกษาพบว่า เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 20.7 มีพฤติกรรมรุนแรง การเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน การถูกทำร้ายร่างกาย การรับชมภาพยนตร์ และการเล่นเกมส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเยาวชนที่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกันมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงกว่าเยาวชนที่ไม่เคยเห็นพ่อแม่ทะเลาะตบตีกัน 1.47 เท่า (95% CI 1.19-1.82) เยาวชนที่รับชมภาพยนตร์ประเภทบู๊/ต่อสู้มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงกว่าเยาวชนที่รับชมภาพยนตร์ประเภทรักโรแมนติก 1.41 เท่า (95% CI 1.10-1.81) และเยาวชนที่ชอบเล่นเกมต่อสู้/บู๊ล้างผลาญมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงเป็น 2.05 เท่า (95% CI 1.53-2.75) และที่ชอบเล่นเกมประเภทผจญภัยมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมรุนแรงสูงเป็น 1.63 เท่า (95% CI 1.20-2.21) กว่าเยาวชนที่ชอบเล่นเกมประเภทกีฬา

ในขณะที่ผลการศึกษาก่อนหน้า 2 เรื่องของและหิม และคณะ (Laeheem, et al, 2008) ศึกษาพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจำนวนร้อยละ 32.9 โดยนักเรียนที่มีอายุมากกว่า (11 ปีขึ้นไป) มีโอกาสจะมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นสูง 1.56 เท่าของนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า (ต่ำกว่า 9 ปี) นักเรียนที่มีประสบการณ์พบเห็นบิดามารดาทะเลาะตบตีกันมีโอกาสจะมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นสูง 4.50 เท่าของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ และนักเรียนที่ชอบรับชมการ์ตูนประเภทต่อสู้มีโอกาสจะมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นสูง 1.87 เท่าของนักเรียนที่ชอบรับชมการ์ตูนรักโรแมนติก และอีกผลการศึกษานึ่งของและหิม และคณะ (Laeheem, et al, 2009) ศึกษาพบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีมีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจำนวนร้อยละ 20.9 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์พบเห็นบิดามารดาทะเลาะตบตีกันและที่ชอบรับชมการ์ตูนประเภทต่อสู้เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สุดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการไปรังแกผู้อื่น ซึ่งนักเรียนที่มีประสบการณ์พบเห็นบิดามารดาทะเลาะตบตีกันมีโอกาสจะมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นสูง 7.60 เท่าของนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ และนักเรียนที่ชอบรับชมการ์ตูนประเภทต่อสู้มีโอกาสจะมีพฤติกรรมไปรังแกผู้อื่นสูง 2.87 เท่าของนักเรียนที่ชอบรับชมการ์ตูนรักโรแมนติก

ส่วนการศึกษาศิลปะพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในต่างประเทศมีจำนวนมากมายเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ผลการศึกษาที่พบว่าเมื่อเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความรุนแรงและการรับชมสื่อที่มีความรุนแรงจะส่งผลให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น (Hickey, 1991) นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกผู้อื่นส่วนใหญ่มีการเรียนรู้เทคนิควิธีการเหล่านั้นจากการสังเกตและพบเห็นพ่อแม่และผู้ใหญ่รอบตัวเขา (Webster-Doyle, 2000) สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวเป็นตัวทำนายที่ดีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกผู้อื่นในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพความขัดแย้งภายในครอบครัว การทะเลาะและทำร้ายร่างกายของพ่อแม่ (Bowers et al, 1992) เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่หรือในครอบครัวส่งผลให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกผู้อื่นสูงเป็น 4 เท่าของเด็กที่อาศัยอยู่ในสภาพครอบครัวสันติสุข (Olweus, 1995) สาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมการรังแก การก้าวร้าว และความรุนแรงมาจากการมีประสบการณ์ในการรับชมรายการโทรทัศน์และสื่อที่มีความรุนแรง (Derksen and Strasburger,

1996) เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกในโรงเรียนมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการมีประสบการณ์ในการรับชมสื่อที่มีความรุนแรง (Fried and Fried, 1997) นักเรียนที่ได้ฟังและเห็นเหตุการณ์ที่กระทำรุนแรงมักจะแสดงให้เห็นปัญหาทางวินัยในโรงเรียนมากกว่า (Barton and Jane, 1997) เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกเพิ่มขึ้นจาก 3 เปอร์เซนต์เป็น 15 เปอร์เซนต์หลังจากที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอความรุนแรง และเพศชายจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าเพศหญิง (Beane, 1999) เด็กที่มีการรับชมสื่อที่แสดงความรุนแรงมีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกมากกว่าเด็กที่ไม่มีการรับชมสื่อที่แสดงความรุนแรง (Perry, 2000) เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกมากขึ้นหลังจากที่มีการรับชมการแสดงพฤติกรรมความรุนแรง ทั้งจากสื่อโทรทัศน์และวิดีโอเกม (Anderson and Dill, 2001) และเด็กที่เห็นพฤติกรรมความรุนแรงของพ่อแม่มีโอกาสที่จะไปทำร้ายร่างกายผู้อื่นในโรงเรียน (เช่น ชกต่อย และตบตี เป็นต้น) สูงเป็น 3 เท่า และไปทำร้ายอารมณ์-จิตใจผู้อื่นในโรงเรียน (เช่น ล้อเลียน ชุบชิบนินทา และด่าว่า เป็นต้น) สูงเป็น 2 เท่าของผู้ที่ไม่ได้เห็นพฤติกรรมดังกล่าว (Dauvergne, Johnson, and Statistics 2001)

นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาที่พบว่าเด็กชายจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าเด็กหญิง โดยเด็กจะมีการเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลรอบข้างและมีการเลียนแบบพฤติกรรมตามที่ได้เรียนรู้มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบจากบุคคลที่ตนให้ความเคารพนับถือและมีความใกล้ชิดสนิทสนม เช่น พ่อแม่ ญาติ ๆ และเพื่อน ๆ ซึ่งเด็กส่วนใหญ่มักคิดว่าการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องปกติ และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตของเขาได้ (Colorosa, 2004) การมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงและรังแกผู้อื่นในโรงเรียน ซึ่งเด็กเพศชายส่วนใหญ่มักจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าเด็กหญิง (Baldry, 2003) พฤติกรรมความก้าวร้าวและความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่เป็นแบบอย่างแก่ลูก และส่งผลต่อสภาพทางอารมณ์-จิตใจของเด็ก ซึ่งสามารถพัฒนาจนกลายเป็นปัญหาทางอารมณ์และในที่สุดทำให้เด็กมีพฤติกรรมรุนแรงและรังแกผู้อื่น (Espelage and Swearer, 2003) เด็กที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงที่บ้านส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรง ก้าวร้าว และไปรังแกผู้อื่น (Langhrichsen et al, 2004) เด็กที่มีประสบการณ์จากการรับชมสื่อที่รุนแรงส่งผลให้มีการเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น โดยการแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่อบุคคลรอบข้างในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรงส่วนใหญ่จะเป็นเด็กเพศชาย (Zimmerman, Glew, Christakis, and Katon, 2005)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่แสดงออกต่อบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งทางกายและจิตใจด้วยการใช้กำลัง และวาจาที่ไม่เหมาะสม โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พันธุกรรม ความบกพร่องทางร่างกาย ความต้องการทางสังคม หรือความสำเร็จของบุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการความรักและการยอมรับ บุคลิกภาพส่วนบุคคล การเรียนรู้ และแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม นอกจากนี้ พฤติกรรมก้าวร้าวยังมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน รวมไปถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้ปกครองและครูอีกด้วย ดังนั้นจึงควรได้มีการแก้ไขให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อเพื่อนหรือบุคคลอื่นไปในแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาปีการศึกษา 2553 จำนวน 49 โรงเรียน 24,432 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, 2553) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณตามเกณฑ์ปกติในการแปลความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงตามแนวคิดของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) ที่กำหนดว่า ผู้ที่ได้คะแนนที่ปกติเท่ากับ 56 ขึ้นไปเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง (จากคะแนนที่ปกติต่ำสุดเท่ากับ 10 และสูงสุดเท่ากับ 90 ซึ่งมีพิสัยเท่ากับ 80) ดังนั้นคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ .70 โดยคำนวณจากสูตรของ McNeil (1996) คือ

$$n_1 = \frac{\left(Z_{\alpha/2} \sqrt{\left(1 + \frac{1}{r}\right) \frac{1}{p(1-p)}} + Z_{\beta} \sqrt{\frac{1}{p_1(1-p_1)} + \frac{1}{rp_2(1-p_2)}} \right)^2}{(\ln OR)^2}$$

โดย
$$p_1 = \frac{p_2}{p_2 + (1-p_2)/OR}$$
 เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ $p_1 = 0.741$

$$p = \frac{p_1 + rp_2}{1+r}$$

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ $p = 0.721$

และกำหนดค่าต่าง ๆ ดังนี้

$Z_{\alpha/0.05/2}$ เท่ากับ 1.96

$Z_{\beta(1-\beta=0.2)}$ เท่ากับ 0.84

OR เท่ากับ 1.341

r เท่ากับ 1 (คือ สัดส่วนของผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยง)

p_2 เท่ากับ 0.70 (คือ สัดส่วนของผู้ที่ได้คะแนนที่ปกติเท่ากับ 56 ขึ้นไปกับพิสัยซึ่งเท่ากับ 80)

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n_1 = \frac{\left(1.96 \sqrt{\left(1 + \frac{1}{1}\right) \frac{1}{0.72(1-0.72)}} + 0.84 \sqrt{\frac{1}{0.74(1-0.74)} + \frac{1}{(1 \times 0.70)(1-0.70)}} \right)^2}{(\ln 1.341)^2}$$

$$= 794.8$$

ดังนั้น $n_1 = n_2 = 795$ แสดงว่าในการศึกษาครั้งนี้ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1,590 คน

คณะผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สำหรับการหาค่าอำนาจจำแนก และค่าเชื่อมั่นต่อการหาเกณฑ์ปกติเท่ากับ 1 : 3 หรือ 398 : 1,194 (เพราะในการหาเกณฑ์ปกติต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก) เมื่อรวมทั้งหมดจะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1,592 คน

โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์

ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2553) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน ปรากฏว่ามี 29 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียน 501-1,500 คน ปรากฏว่ามี 15 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,500 คน ปรากฏว่ามี 5 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนในแต่ละขนาดตามสัดส่วน (ใหญ่ 5 : กลาง 15 : เล็ก 29) ได้โรงเรียนขนาด

ใหญ่ 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 3 โรงเรียน และขนาดเล็ก 6 โรงเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

ขั้นที่ 3 กำหนดช่วงชั้นนักเรียนออกเป็น 2 ช่วงชั้น โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ คือ ช่วงชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) แล้วเก็บข้อมูลช่วงชั้นละ 50% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้าย โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับ

ฉลากแบบไม่ใส่คืน

สำหรับรายละเอียดของพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ปรากฏดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 พื้นที่ที่เก็บข้อมูล

โรงเรียน	N	n		หมายเหตุ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
อวม	1,659	124	372	ขนาดใหญ่
สรว	954	72	216	กลาง
สบศ	628	47	141	กลาง
ตดย	612	46	138	กลาง
กมด	382	29	87	เล็ก
ธศม	313	24	72	เล็ก
สยม	230	18	54	เล็ก
พวม	193	15	45	เล็ก
อมว	168	13	39	เล็ก
จศม	131	10	30	เล็ก
รวม		398	1,194	

หมายเหตุ ขอบกปิดรายชื่อโรงเรียนตามที่อยู่บริหารร้องขอ

ขั้นตอนในการพัฒนาแบบคัดกรอง

ในการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลานั้น คณะผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรังแก ลักษณะของแบบคัดกรอง วิธีการพัฒนา และวิธีการหาคุณภาพแบบคัดกรอง

2. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก และสภาพปัญหาของพฤติกรรมกรังแก จากตัวแทนนักเรียน โรงเรียนละ 3 คน พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนละ 1 คน และครูอาจารย์ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งหมด 50 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มีความถูกต้องชัดเจน แล้วจัดเป็นกรอบสำหรับการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรองต่อไป

3. ประชุมโต๊ะกลมเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง จากตัวแทนนักเรียน โรงเรียนละ 1 คน พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนละ 1 คน และครูอาจารย์ โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งหมด 50 คน รวมทั้งมีการดัดแปลงจากแบบสอบถามของนักวิชาการหลายท่าน

(ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552; การิมะห์ และหีม, 2552; เกษตรชัย และหีม และดลมนรจณ์ บากา, 2553; Laeheem et al, 2008) ซึ่งล้วนเป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองและสำหรับใช้ในการจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญตามกระบวนการพัฒนาแบบคัดกรอง (การศึกษานี้จะศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) และมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

การศึกษาในครั้งนี้ได้มีการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก 2 ชุดที่มีลักษณะข้อคำถามต่างกัน คือ ชุดที่ 1 เป็นการถามพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ ต่าง ๆ เช่น เมื่อทะเลาะกับเพื่อนก็มักจะลงเอยด้วยการชกต่อย เป็นต้น ส่วนชุดที่ 2 เป็นการถามนักเรียนว่าเคยแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นหรือไม่ และบ่อยครั้งแค่ไหน เช่น การเตะ การชกต่อย และการล้อเลียน เป็นต้น ซึ่งแบบคัดกรองทั้งสองชุดมีกระบวนการพัฒนาที่เหมือนกันทุกประการ โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น คือ นักเรียนที่แบบคัดกรองทั้งสองต้องจำแนกว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงตรงกันทั้งสองชุด ซึ่งเป็นการยืนยันความถูกต้องเบื้องต้นของข้อมูล แต่ถ้าได้ผลการคัดกรองไม่เหมือนกัน ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจให้นักเรียนทำแบบคัดกรองอีกครั้งในช่วงเวลาถัดไป หรืออาจใช้วิธีการอื่นประกอบกัน เช่น จากการประเมินของครู และจากการประเมินของเพื่อน เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแบบคัดกรองดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือเบื้องต้นที่จะช่วยให้โรงเรียนใช้ในการคัดกรองนักเรียนเท่านั้น ถ้าต้องการความถูกต้องควรใช้วิธีการอื่นควบคู่กับแบบคัดกรองนี้จะดีที่สุด

4. หาคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์/จิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) เพื่อพิจารณาว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดแต่ละด้าน และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพราะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด (เกษตรชัย และหีม, 2553)

5. หาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและค่าเชื่อมั่นของแบบคัดกรอง โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบที (t-test) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จักรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .20 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อที่มีความอำนาจจำแนก (จักรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) รวมทั้งวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งต้องได้ค่า .70 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่น (เกษตรชัย และหีม, 2553)

6. สร้างเกณฑ์ปกติ สำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,194 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน แล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ

7. จัดทำคู่มือการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการสร้างแบบคัดกรอง ลักษณะของแบบคัดกรอง การพัฒนาแบบคัดกรอง คุณภาพของแบบคัดกรอง วิธีการดำเนินการคัดกรอง การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายคะแนน และการใช้เกณฑ์ปกติในการแปลผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยจะออกเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกับนักวิจัยผู้ช่วย ซึ่งมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลมาแล้วหลายเรื่อง และก่อนเก็บข้อมูลมีการอบรมนักวิจัยผู้ช่วยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ตรงกัน แล้วทำการเก็บข้อมูลโดยการรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในห้องเดียวกัน ห้องละ 30-50 คน โดยให้นักวิจัยผู้ช่วยอธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามและตอบข้อคำถามหรือข้อสงสัยของนักเรียน หลังจากนั้นให้นักเรียน (เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุประมาณ 13-18 ปี) กรอกข้อมูลในแบบสอบถามด้วยตนเอง และเมื่อนักเรียนส่งแบบสอบถามคืนมาก็มจะมีกระบวนการตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความสมบูรณ์

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและหน่วยศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ 2 ระดับ คือ

1. ระดับโรงเรียน คณะผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาและได้ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้อย่างละเอียด และสัญญากับผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะไม่มีการระบุหรือเปิดเผยชื่อโรงเรียนเป้าหมาย แต่พยายามจะใช้สัญลักษณ์แทน เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของโรงเรียนแต่อย่างใด

2. ระดับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมวิจัยตามความสมัครใจ นักเรียนสามารถที่จะปฏิเสธที่จะให้ข้อมูล นักเรียนมีสิทธิ์ที่จะเปลี่ยนใจและสามารถหยุดการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลา รวมทั้งจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแต่จะทำการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแต่อย่างใด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม R โดยคำนวณค่าสถิติต่อไปนี้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบเทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation)

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

4. หาค่าเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรอง (Norms) โดยหาคะแนนที่ปกติ จากการหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile T-score) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) ตามแนวคิดของการ์เรทท์ (Garrett, 1965) และใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคนา สายยศ, 2543)

Normalized T-score

ความหมาย

56 ขึ้นไป

มีพฤติกรรมเสี่ยงในการรังแกผู้อื่น

55 ลงมา

ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการรังแกผู้อื่น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา คณะผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์หาเกณฑ์ปกติ

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของแบบคัดกรองทั้ง 2 ชุด

ผลการวิเคราะห์ค่าความตรง

การหาคุณภาพด้านความตรงของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้งชุดที่ 1
จำนวน 32 ข้อ และชุดที่ 2 จำนวน 30 ข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา การศึกษา
และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับลักษณะ
ที่ต้องการวัดหรือนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อคัดเลือกข้อที่มี
ค่าความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพด้านความตรง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี
ความเห็นสอดคล้องกัน (เกษตรชัย และหิมา, 2553) ผลปรากฏดังนี้

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-
1.00 และได้ข้อคำถามที่ผ่านคุณภาพด้านความตรงจำนวน 26 ข้อ

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
 และได้ข้อคำถามที่ผ่านคุณภาพด้านความตรงจำนวน 28 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4.1-4.2

ตาราง 4.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1

พฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC
	1	2	3	4	5		
1. ฉันเคยเอาปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก	1	1	1	1	0	4	0.80
2. ฉันวิจารณ์เพื่อนต่อหน้าคนอื่น เพื่อให้เขาอับอาย/เสียหน้า	1	1	1	0	1	4	0.80
3. ฉันเคยด่าว่าเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ฉันเคยพูดข่มขู่เพื่อนในห้อง	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ฉันเคยตวาดเสียงดังกับเพื่อนที่ฉันไม่พอใจ/อารมณ์เสีย	1	1	1	1	1	5	1.00
6. ฉันเคยพูดตอกย้ำเพื่อนที่โดนครูตำหนิ	1	1	1	1	1	5	1.00
7. ฉันพูดจาเยาะเย้ยให้เพื่อนโกรธ	1	1	1	1	1	5	1.00
8. ฉันจะขู่ทำร้ายคนที่ทำให้ฉันเดือดร้อน	1	1	1	1	1	5	1.00
9. ฉันจะพูดคำไม่สุภาพกับเพื่อนที่มีปัญหาหรือที่รำคาญ	1	1	1	0	1	4	0.80
10. ฉันเคยล้อเลียนชื่อพ่อแม่ของเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
11. ฉันเคยล้อเลียนอาชีพพ่อแม่ของเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
12. ฉันเคยตอกย้ำจุดด้อยหรือหน้าตาผิวพรรณของเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
13. ฉันเคยล้อเลียนกิริยาท่าทางของเพื่อน	1	1	1	1	1	5	1.00
14. ฉันเคยขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนที่กำลังเล่นกันอยู่	1	1	1	1	0	4	0.80
15. ฉันแหย่เพื่อนที่กำลังตั้งใจเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
16. ฉันเคยเอาสิ่งที่เพื่อนกลัวมาหยอกให้เพื่อนตกใจ เช่น จิ้งจก แมลงสาบ	1	1	1	0	1	4	0.80
17. ฉันจะเดินชนคนที่ยืนขวางทางฉัน	1	1	1	1	1	5	1.00
18. เมื่อฉันทะเลาะกับเพื่อนมักลงเอยด้วยการชกต่อย	1	1	1	0	1	4	0.80
19. ฉันทำให้ครูสนใจโดยแกล้งเพื่อน	1	1	1	1	0	4	0.80
20. ฉันเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อนที่ฉันไม่ชอบให้เขาหกล้ม	1	1	1	1	0	4	0.80
21. ฉันจะชวนเพื่อนไปทำร้ายร่างกายคนที่ฉันไม่พอใจ/โกรธ	1	1	1	1	1	5	1.00
22. ฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน	1	1	1	1	1	5	1.00
23. ฉันแกล้งดึงกางเกงเพื่อนเพื่อให้เพื่อนอับอาย	1	1	1	1	1	5	1.00
24. ฉันแกล้งถลอกกระโปรงเพื่อนเพราะเป็นเรื่องสนุก	1	1	1	1	1	5	1.00
25. ฉันจะทำลายสิ่งของของคนที่ฉันไม่ชอบหรือไม่พอใจ	1	1	1	1	1	5	1.00
26. ฉันดึงเก้าอี้ให้เพื่อนหกล้มพลาดจากเก้าอี้	1	1	1	1	1	5	1.00

ตาราง 4.2 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2

พฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC
	1	2	3	4	5		
1. เตะ	1	1	1	1	1	5	1.00
2. ชกต่อย	1	1	1	1	1	5	1.00
3. ถีบ	1	1	1	1	1	5	1.00
4. ทุย	1	1	1	1	1	5	1.00
5. ตี	1	1	1	1	1	5	1.00
6. ผลัก	1	1	1	1	1	5	1.00
7. ตบ	1	1	1	1	1	5	1.00
8. เซ้า	1	1	1	1	1	5	1.00
9. ศอก	1	1	1	1	1	5	1.00
10. ขว้างสิ่งของใส่	1	1	1	1	1	5	1.00
11. กัด	1	1	1	1	1	5	1.00
12. หยิก	1	1	1	1	1	5	1.00
13. ช่วน	1	1	1	1	1	5	1.00
14. ดึงผม	1	1	1	1	1	5	1.00
15. บีบคอ	1	1	1	1	1	5	1.00
16. คำว่า	1	1	1	1	1	5	1.00
17. ตะคอก/ตวาด	1	1	1	1	1	5	1.00
18. พุดคำหยาบคาย	1	1	1	1	1	5	1.00
19. พุดจาประชดประชัน	1	1	1	1	1	5	1.00
20. พุดจาเยาะเย้ย	1	1	1	1	1	5	1.00
21. สบประมาท	1	1	1	1	1	5	1.00
22. พุดได้เถียง	1	1	1	1	1	5	1.00
23. ล้อเลียนอาชีพพ่อแม่	1	1	1	1	1	5	1.00
24. ล้อเลียนชื่อพ่อแม่	1	1	1	1	1	5	1.00
25. ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา/ผิวพรรณ	1	1	1	1	1	5	1.00
26. ดูถูกฐานะทางบ้าน/การเงิน	1	1	1	1	1	5	1.00
27. ดูถูกผลการเรียน	1	1	1	1	1	5	1.00
28. ตอกย้ำจุดด้อย/ความพิการ	1	1	1	1	1	5	1.00

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น

การหาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อของแบบคัดกรองและด้านความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ โดยการเก็บข้อมูลกับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 398 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบที (t-test) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จักรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .20 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อที่มีความอำนาจจำแนก (จักรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) รวมทั้งวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏดังนี้

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีค่าการทดสอบที่เท่ากับ 2.98-12.44 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .33-.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีค่าการทดสอบที่เท่ากับ 7.27-18.65 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .28-.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .954

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 4.3-4.4

ตาราง 4.3 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1

พฤติกรรม	t-value	Sig.	r
1. ฉันเคยเอาปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก	15.44	<.001	.704
2. ฉันวิจารณ์เพื่อนต่อหน้าคนอื่น เพื่อให้เขาอับอาย/เสียหน้า	12.04	<.001	.698
3. ฉันเคยตำว่าเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ	13.55	<.001	.704
4. ฉันเคยพูดข่มขู่เพื่อนในห้อง	12.91	<.001	.651
5. ฉันเคยตวาดเสียงดังกับเพื่อนที่ฉันไม่พอใจ/อารมณ์เสีย	15.29	<.001	.623
6. ฉันเคยพูดตอกย้ำเพื่อนที่โดนครูตำหนิ	11.51	<.001	.681
7. ฉันพูดจาเยาะเย้ยให้เพื่อนโกรธ	11.01	<.001	.676
8. ฉันจะขู่ทำร้ายคนที่ทำให้ฉันเดือดร้อน	9.93	<.001	.607
9. ฉันจะพูดคำไม่สุภาพกับเพื่อนที่มีปัญหาหรือที่รำคาญ	12.49	<.001	.654
10. ฉันเคยล้อเลียนชื่อพ่อแม่ของเพื่อน	9.02	<.001	.515
11. ฉันเคยล้อเลียนอาชีพพ่อแม่ของเพื่อน	9.74	<.001	.646

พฤติกรรม	t-value	Sig.	r
12. ฉันเคยตอกย้ำจุดด้อยหรือหน้าตาผิวพรรณของเพื่อน	8.72	<.001	.609
13. ฉันเคยล้อเลียนกิริยาท่าทางของเพื่อน	9.16	<.001	.635
14. ฉันเคยขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนที่กำลังเล่นกันอยู่	8.07	<.001	.677
15. ฉันแหย่เพื่อนที่กำลังตั้งใจเรียน	8.05	<.001	.665
16. ฉันเคยเอาสิ่งที่คุณกลัวมาหยอกให้เพื่อนตกใจ เช่น จิ้งจก แมลงสาบ	9.22	<.001	.693
17. ฉันจะเดินชนคนที่ยืนขวางทางฉัน	6.23	<.001	.644
18. เมื่อฉันทะเลาะกับเพื่อนมักลงเอยด้วยการชกต่อย	5.73	<.001	.650
19. ฉันทำให้ครูสนใจโดยแกล้งเพื่อน	6.48	<.001	.630
20. ฉันเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อนที่ฉันไม่ชอบให้เขาหกล้ม	2.98	<.001	.327
21. ฉันจะชวนเพื่อนไปทำร้ายร่างกายคนที่ฉันไม่พอใจ/โกรธ	14.78	<.001	.559
22. ฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน	15.56	<.001	.598
23. ฉันแกล้งดึงกางเกงเพื่อนเพื่อให้เพื่อนอับอาย	17.44	<.001	.658
24. ฉันแกล้งถลอกกระโปรงเพื่อนเพราะเป็นเรื่องสนุก	15.75	<.001	.570
25. ฉันจะทำลายสิ่งของของคนที่ไม่ชอบหรือไม่พอใจ	16.14	<.001	.587
26. ฉันดึงเก้าอี้ให้เพื่อนหกล้มพลาดจากเก้าอี้	7.98	<.001	.516
Cronbach's Alpha = .943			

ตาราง 4.4 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2

พฤติกรรม	t-value	Sig.	r
1. เตะ	5.30	<.001	.268
2. ชกต่อย	7.03	<.001	.371
3. ถีบ	6.47	<.001	.282
4. ทูป	6.75	<.001	.250
5. ตี	6.70	<.001	.308
6. ผลัก	3.66	<.001	.344

พฤติกรรม	t-value	Sig.	r
7. ตบ	18.63	<.001	.780
8. เข่า	17.41	<.001	.814
9. ศอก	18.65	<.001	.823
10. ขว้างสิ่งของใส่	16.59	<.001	.774
11. กัด	18.02	<.001	.733
12. หยิก	17.54	<.001	.758
13. ช่วน	14.88	<.001	.799
14. ดึงผม	14.28	<.001	.818
15. บีบคอ	16.68	<.001	.741
16. ดำว่า	12.50	<.001	.640
17. ตะคอก/ตวาด	12.05	<.001	.750
18. พุดคำหยาบคาย	13.71	<.001	.768
19. พุดจาประชดประชัน	12.87	<.001	.805
20. พุดจาเยาะเย้ย	12.51	<.001	.795
21. สบประมาท	11.79	<.001	.756
22. พุดโต้เถียง	12.12	<.001	.761
23. ล้อเลียนอาชีพพ่อแม่	11.22	<.001	.759
24. ล้อเลียนชื่อพ่อแม่	10.73	<.001	.735
25. ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา/ผิวพรรณ	11.37	<.001	.724
26. ถูกฐานะทางบ้าน/การเงิน	7.27	<.001	.281
27. ถูกผลการเรียน	15.27	<.001	.572
28. ตอกย้ำจุดด้อย/ความพิการ	16.54	<.001	.624
Cronbach's Alpha = .954			

ผลการวิเคราะห์หาเกณฑ์ปกติ

การวิเคราะห์เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,194 คน โดยการคำนวณหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (Normalized Standard T-Score) และนำคะแนนที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) คือ ถ้านักเรียนได้คะแนนที่ปกติตั้งแต่ T56 ขึ้นไป แสดงว่า นักเรียนคนนั้นมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น และถ้านักเรียนได้คะแนนที่ปกติตั้งแต่ T55 ลงมา แสดงว่า นักเรียนคนนั้นไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.14 โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 102 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 23 คะแนน (ดังตารางที่ 4.5) และเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.04 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T18 ถึง T84 (ดังตารางที่ 4.6) ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56)

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.97 โดยมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 110 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 25 คะแนน (ดังตารางที่ 4.7) และเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.29 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T22 ถึง T84 (ดังตารางที่ 4.8) ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56)

ตาราง 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1

จำนวนข้อ คำถาม	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
26	104	102	23	42.14	14.52

ตาราง 4.6 เกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 1

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
102	1	99.96	T84
101	2	99.83	T79
100	1	99.71	T78
95	1	99.62	T77
92	1	99.54	T76
88	1	99.46	T75
84	1	99.37	T75
83	1	99.29	T74
81	1	99.20	T74
80	1	99.12	T74
79	2	98.99	T73
77	3	98.79	T73
76	1	98.62	T72
75	1	98.53	T72
74	5	98.28	T71
73	2	97.99	T70
72	1	97.86	T70
71	2	97.74	T70
70	5	97.45	T70
69	4	97.07	T69
68	20	96.06	T68
67	6	94.97	T66
66	8	94.39	T66
65	6	93.80	T65
64	12	93.05	T65
63	21	91.67	T64
62	18	90.03	T63
61	6	89.03	T63
60	24	87.77	T62

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
59	13	86.22	T61
58	15	85.05	T61
57	16	83.75	T60
56	25	82.04	T59
55	10	80.57	T59
54	8	79.82	T58
53	5	79.27	T58
52	81	75.67	T57
51	27	71.15	T56
49	34	68.59	T55
48	38	65.58	T54
47	95	60.01	T53
46	51	53.89	T51
45	27	50.63	T50
44	15	48.87	T50
43	16	47.57	T49
42	3	46.78	T49
41	1	46.61	T49
40	1	46.52	T49
39	4	46.31	T49
38	5	45.94	T48
37	10	45.31	T48
36	5	44.68	T48
35	8	44.14	T48
34	15	43.17	T48
33	9	42.17	T48
32	24	40.79	T47
31	35	38.32	T47
30	54	34.59	T46
29	60	29.82	T45

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
28	66	24.54	T43
27	139	15.95	T40
26	51	8.00	T36
25	66	3.10	T32
24	3	0.21	T22
23	1	0.04	T18

ตาราง 4.7 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2

จำนวนข้อ คำถาม	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
28	112	110	25	44.97	20.21

ตาราง 4.8 เกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงชุดที่ 2

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
110	1	99.96	T84
106	1	99.87	T80
104	9	99.46	T76
96	2	98.99	T73
95	1	98.87	T73
93	1	98.79	T73
92	4	98.58	T72
90	1	98.37	T72
87	1	98.28	T71
86	4	98.07	T71
85	2	97.82	T70
84	9	97.36	T70
83	14	96.40	T68
82	26	94.72	T66

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
81	15	93.01	T65
80	29	91.16	T64
79	19	89.15	T63
78	18	87.60	T62
77	16	86.18	T61
76	17	84.80	T60
75	12	83.58	T60
74	12	82.58	T60
73	6	81.83	T59
72	10	81.16	T59
71	6	80.49	T59
70	2	80.15	T59
69	6	79.82	T58
68	3	79.44	T58
67	6	79.06	T58
66	3	78.69	T58
65	1	78.52	T58
64	6	78.22	T58
63	2	77.89	T57
62	5	77.60	T57
61	3	77.26	T57
60	1	77.09	T57
59	1	77.01	T57
58	10	76.55	T57
57	8	75.80	T57
56	65	72.74	T56
49	18	69.26	T55
48	21	67.63	T55
47	17	66.04	T55
46	13	64.78	T54

คะแนน	ความถี่	เปอร์เซ็นต์ไทล์	T-score
45	12	63.74	T54
44	6	62.98	T54
42	12	62.23	T54
41	9	61.35	T53
40	6	60.72	T53
39	26	59.38	T53
38	7	58.00	T52
37	17	56.99	T52
36	23	55.32	T52
35	27	53.22	T51
34	48	50.08	T50
33	57	45.69	T49
32	65	40.58	T48
31	71	34.88	T46
30	73	28.85	T44
29	88	22.11	T43
28	158	11.81	T38
27	40	3.52	T32
26	15	1.21	T28
25	7	0.29	T22

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของแบบคัดกรองทั้ง 2 ชุด

เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้ง 2 ชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันหรือไม่ จึงนำข้อมูลจากการสร้างเกณฑ์ปกติซึ่งเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,194 คน วิเคราะห์และแปลความหมายตามเกณฑ์ปกติที่ได้ คือนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) สำหรับแบบคัดกรองชุดที่ 1 และได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56) สำหรับแบบคัดกรองชุดที่ 2 ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นและจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบคัดกรองทั้งสองชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันถึงร้อยละ 100.0 ดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นระหว่างแบบคัดกรองชุดที่ 1 และแบบคัดกรองชุดที่ 2

แบบคัดกรองชุดที่ 1	แบบคัดกรองชุดที่ 2		รวม
	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง	มีพฤติกรรมเสี่ยง	
ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง	836 100.0%	0 0.0%	836
มีพฤติกรรมเสี่ยง	0 0.0%	358 100.0%	358
รวม	836	358	1194

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อหาคุณภาพแบบคัดกรอง และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยศึกษากับนักเรียนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 จำนวน 49 โรงเรียน 24,432 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของยามานะ แล้วเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม R โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าเกณฑ์ปกติ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นที่พัฒนาขึ้นมี 2 ชุด โดยชุดที่ 1 มีจำนวน 32 ข้อ และชุดที่ 2 มีจำนวน 30 ข้อ ซึ่งแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 ผ่านคุณภาพด้านความตรงจำนวน 26 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 ผ่านคุณภาพด้านความตรงจำนวน 28 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

จากการวิเคราะห์คุณภาพด้านอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อและด้านความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีค่าการทดสอบที่เท่ากับ 2.98-12.44 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .33-.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีค่าการทดสอบที่เท่ากับ 7.27-18.65 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .28-.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .954

จากการวิเคราะห์เกณฑ์ปกติสำหรับแปลผลของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น พบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ในช่วง 0.04 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T18 ถึง T84 ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.29 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T22 ถึง T84 ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56)

จากการตรวจสอบผลการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้ง 2 ชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันหรือไม่ พบว่า แบบคัดกรองทั้งสองชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันถึงร้อยละ 100.0

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาค้างกล่าว คณะผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย 2 ประเด็น คือ

1. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้งสองชุดมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบคัดกรองที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหา นิยามศัพท์ สภาพปัญหา จุดมุ่งหมาย และมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด รวมทั้งกระบวนการพิจารณาความตรงยังเป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องด้านภาษา และรูปแบบของเครื่องมืออีกด้วย ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการในการสร้างแบบคัดกรองที่ต้องมีการกำหนดขอบเขต จุดมุ่งหมาย กรอบประเด็นเนื้อหา โครงสร้าง นิยามตัวแปร และคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการเลือกรูปแบบ ชนิด และประเภทของแบบคัดกรองให้เหมาะสมกับประเด็นเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย และให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นผู้ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องด้านนิยาม ภาษา รูปแบบ และความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ดังที่อุทุมพร จามรมาน (2532) อโนทัย แทนสวัสดิ์ (2546) Lanyon (1970, 2004) ที่กล่าวว่า ในการสร้างแบบคัดกรองต้องมีการกำหนดขอบเขตและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแบบคัดกรอง ต้องกำหนดโครงสร้างและนิยามตัวแปรที่จะวัด ต้องเลือกรูปแบบ ชนิด และประเภทของแบบคัดกรอง และตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้งสองชุดมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 ซึ่งเป็นการคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เพราะเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และจะเห็นได้ว่าเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องในระดับสูงเมื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) และเกษตรชัย และหิม (2553) ที่ว่าค่าดัชนีความสอดคล้องที่แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสามารถนำไปใช้ได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าในการสร้างเครื่องมือได้มีการหาคุณภาพด้านความตรงด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา แล้ววิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ตริษา เชาวน์ฉลาด, 2548; พจมาศ ปักธงไชย, 2549; รุ่งรังสิมา สัตยาไชย, 2549; อุรปริย์ เกิดในมงคล, 2549; ดลฤดี บุญชู, 2549; พระอภิเดช โยชนม์เยื่อน, 2551; พระมหาคัมภีร์ สมดี, 2551; ศรินภัสร์ หิรัญพุมพิชัยกุล, 2551)

2. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้งสองชุดมีคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและด้านความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบคัดกรองที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือที่สามารถในการจำแนกนักเรียนออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น และกลุ่มนักเรียน

ที่ไม่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น และเป็นเครื่องมือที่มีความสามารถในการวัดพฤติกรรมเสี่ยงแล้วได้ผลคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและด้านความเชื่อมั่น เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มตามจุดมุ่งหมายของแบบคัดกรองคือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง และวัดได้ผลคล้ายคลึงกัน (Lanyon, 1970; Lanyon, 2004; อโนทัย แทนสวัสดิ์, 2546; อุทุมพร จามรมาน, 2532; พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540; ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2543)

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้งสองชุดมีค่าการทดสอบที่เท่ากับ 2.98-18.65 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .28-.82. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 และ .954 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T18 ถึง T84 แล้วมีการทำคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าการทดสอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .20 ขึ้นไป รวมทั้งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ .70 ขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบคัดกรองจากงานวิจัยนี้เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการสร้างเครื่องมือดังที่ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2548) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) และ เกษตรชัย และหิม (2553) กล่าวว่า การหาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกของแบบคัดกรองด้วยการทดสอบที (t-test) ควรคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .20 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อที่มีความอำนาจจำแนก และการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับต้องได้ค่าเชื่อมั่น .70 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่น

นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษานักวิจัยหลายท่านที่ศึกษาพบว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคสื่อลามกของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนก 10.28 ถึง 28.28 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.32 ถึง 0.81 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และคะแนนที่ของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T33 ถึง T90 (ตวิษา เชาวฉลาด, 2548) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของวัยรุ่นชาย มีค่าอำนาจจำแนก 3.479 ถึง 19.967 มีค่าความเชื่อมั่น 0.9303 และคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T16 ถึง T 84 (พจมาศ ปักธงไชย, 2549) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนก 5.95 ถึง 24.93 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.23 ถึง 0.68 ค่าความเชื่อมั่น 0.93 และคะแนนที่อยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (รุ่งรังสิมา สัตยาไชย, 2549) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.107 ถึง 15.332 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7681 มีคะแนนที่อยู่ระหว่าง T16 ถึง T84 (อุรปรีย์ เกิดในมงคล, 2549) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการต่อต้านสังคมของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ 3.68 ถึง 19.08 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.33 ถึง 0.64 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และคะแนนที่อยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (พรทิพย์ เส้นสด, 2549) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ 8.76 ถึง 28.3 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และคะแนนที่อยู่ในช่วง T21 ถึง T90 (ดลฤดี บุญชู, 2549) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.400 ถึง 10.321 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9286 (พระอภิเดช โยชน์เนียน, 2551) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติด

การพนันของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 8.37 ถึง 29.53 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.71 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9788 และคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T 35.0 ถึง T 85.6 (พระมหาคัมภีร์ สมดี, 2551) แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.85 ถึง 33.27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.79 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และคะแนนที่ปกติของเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T 38 ถึง T 94 (ศรีนภัสร์ หิรัญพุดมิชัยกุล, 2551) และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 7.85 ถึง 33.27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.79 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 2.07 ถึง 99.95 และคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T 38 ถึง T 94 (ศรีนภัสร์ หิรัญพุดมิชัยกุล, 2551)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เป็นแบบวัดซึ่งมีข้อคำถามที่มีเกณฑ์ปกติ เพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง ดังนั้นบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการศึกษาถึงวิธีการนำไปใช้จากคู่มือการใช้แบบคัดกรอง แล้วนำไปใช้ในการป้องกันและจัดการกับปัญหาพฤติกรรมการรังแกกันในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันทั่วทั้ง

2. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา มีประโยชน์สำหรับ ครู อาจารย์ บุคลากรแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกเบื้องต้น เพื่อช่วยให้สามารถคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถแก้ไขปัญหากลุ่มบุคคล ก่อนที่จะส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้ถูกต้อง

3. ในการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการและตรวจคะแนนต้องศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนจากคู่มืออย่างละเอียดก่อนดำเนินการ

4. หน่วยงานที่มีหน้าที่และเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ควรมีการเผยแพร่แบบคัดกรองดังกล่าวนี้ไปยังกลุ่มโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดสงขลา จังหวัดใกล้เคียง และภูมิภาคอื่น ๆ

ของประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือเบื้องต้นและประยุกต์ใช้สำหรับแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ก่อนที่จะมีการพัฒนาเครื่องมือสำหรับเฉพาะกลุ่มโรงเรียน และกลุ่มนักเรียนต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไปสำหรับนักศึกษา นักวิชาการ คณาจารย์ และบุคคลที่สนใจทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทให้เฉพาะทางตรงปัญหา มากขึ้น
2. ควรมีการสร้างและพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกกันในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับอนุบาล ประถมศึกษา วิทยาลัยอาชีวะ วิทยาลัยเทคนิค และระดับอุดมศึกษาต่อไป
3. ควรมีการสร้างและพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ ของวัยรุ่น เพื่อนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเล่นเกม พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเที่ยวกลางคืน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการขาดเรียน และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการแต่งกายไม่เหมาะสม เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาแนวทางป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นอย่างเป็นรูปธรรมและผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้ควบคู่กับแบบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา (2544). *เอกสารคู่มือระบบการช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต (2544). *แบบคัดกรองสุขภาพจิต เล่มดัชนี*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต (2545). *แบบคัดกรองทางสุขภาพจิต*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต (2547). *รายงานการทบทวนสถานการณ์ เรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กันยา สุวรรณแสง (2536). *บุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- การิมะห์ และหีม. (2552). ปัจจัยที่พยากรณ์พฤติกรรมการรังแกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปัตตานี. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี.
- กฤษณี คำชาย (2542). *จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- เกษตรชัย และหีม และดลมนรจณ์ บากา (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 15(6), 897-911.
- เกษตรชัย และหีม และดลมนรจณ์ บากา (2553). การศึกษาวิถีชีวิตเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 16(6), 973-988.
- เกษตรชัย และหีม อัคนัน สือแม และอิบรอเฮม เต๊ะแห (2547). *การศึกษารูปแบบการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- จรรยา เศรษฐบุตร อัญชลี วรางค์รัตน์ และ จิรจิต บุญชัยวัฒนา (2541). *รายงานการสำรวจสภาวะเยาวชนไทย พ.ศ. 2541 (1998 Survey of Thai Youth)*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิราภรณ์ เทพหนู (2546). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดและการมีเพศสัมพันธ์ ของวัยรุ่นในสถานศึกษา เขตเทศบาลเมืองพัทลุง*. พัทลุง: มปท.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2542). *ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกระทำผิด: จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ ในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: จามจุรี ปริ้นติ้ง.

- ฉลอง สุขจันทร์ (2542). การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีคดีปล้นทรัพย์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เฉลิมพล ตันสกุล (2541). พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สหประชาพาณิชย์.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชไมพร ทวีขศรี รังสรรค์ วรวงศ์ และ ชัยนรินทร์ ปรุพมานนท์ (2542). ลักษณะทางสังคมที่นำไปสู่ความรุนแรงและการกระทำผิดในวัยรุ่นและเยาวชน. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 7(2), 101-112.
- ชีนุทัตย์ กาญจนะจิตรา ชาย โพธิสิตา กฤตยา อาชวนิจกุล และวาสนา อิมเอม (2547). สุขภาพคนไทย 2546. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูลีพร ศรศรี (2541). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐนันท์ วิชัยรัมย์ (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม (2552). ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
- ดลฤดี บุญชู (2549). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ตวิษา เซาร์ฉลาด (2548). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคสื่อลามกของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ทะนงค์ สุขเกษม (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การปฏิบัติตัวของเพื่อน และสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธินิณี เขียวอยู่ (2546). พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธวัชชัย เพ็งพินิจ (2549). ความรุนแรงแล้วเราจะโทษใครได้. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง, 25 มกราคม 2549, 19.
- นพดล กรรณิกา (2548). พฤติกรรมการติดเกมออนไลน์ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทย : กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนอายุ 12 ปีขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- นิตยา กัทลีระพันธ์ (2542). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กในเมือง วารสารวิจัยสังคม, 22(1), 1-27.

- นิภาพรรณ ต่อขาว (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นิภารัตน์ จำสมบุรณ์ (2540). ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย:
กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นิรมล เมืองโลม (2543). วัฒนธรรมทางเพศ การรับรู้ ความเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการเกิด
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงเขตเมือง : กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งของภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ประทุม แป้นสุวรรณ (2545). การให้คำปรึกษากลุ่มด้านเพศศึกษาวัยรุ่นในกลุ่มเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร:
พัฒนาศึกษา.
- ประพิมพร อ้นพาพรหม (2543). การศึกษาค่านิยมทางเพศและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ปราณี จันทร์หอม (2541). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ปวีณา สายสูง (2541). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปัทมา ศิริเวช สมบุรณ์ อินทรกำเนิด อาภา กฤตยานวัช เพ็ญศรี ไชยู เนาวรัตน์ อุบลสถิตย์ และรัชชณา
กัลป์รินทร์ (2541). สภาพครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นที่ทำผิดกฎหมาย. สมาคมจิตแพทย์
แห่งประเทศไทย, 43(3), 217-225.
- ผดุง อารยะวิญญู (2542.). เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร: แวนแก้ว.
- พจมาศ ปักธงไชย (2549). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรม
ไม่เหมาะสมกับเพศของวัยรุ่นชาย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พรทิพย์ เส้นสด (2549). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการต่อต้านสังคม
ของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พรทิพย์ อินทรโชติ (2536). ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมรังแกเพื่อนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2549). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ่อนแถมมี จำกัด.
- พระมหาคัมภีร์ สมดี (2551). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดการ
พนันของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

- พระอภิเดช โยชน์เยื้อน (2551). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สิ่งเสพติดของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล.
- พัชรินทร์ สิมพะราช (2544). ผลของการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภัศราวดี สังข์เทพ (2542). การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนชายในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีการทำร้ายร่างกาย. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ยงยุทธ์ วงศ์ภิรมสานต์ (2547). Sex situation in Thai adolescent สถานการณ์ในวัยรุ่น. In สายันท์ สวัสดิ์ศรี และสมศักดิ์ สุทัศนวิโรฒติ (Ed.), Sex for health เช็กเพื่อสุขภาพ (pp. 9 - 10). กรุงเทพมหานคร: บิเยอร์เน เอนเทอร์ไพรซ์.
- รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2543). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รุ่งรังสิมา ลัดยาไชย (2549). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- เลิศลักษณ์ บุญรอด (2543). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุริยสาสน์
- วรรณมา ช่องดารากุล (2533). พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น. วารสารแนะแนว, 24(129), 8-13.
- วิลาสินี ชิดเชิดวงศ์ (2547). พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาของเด็กวัยรุ่น. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิสิวรรณ พลเสน (2547). คู่มือจัดกิจกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ศรินทร์ส์ นิรัญพุดธิชัยกุล (2551). การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2). วัยรุ่น-ผู้สูงอายุ (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจสวนหน้า (2549). สถิติการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

- ศูนย์ปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2553). *เกณฑ์กำหนดขนาดโรงเรียน*. กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมชาย จักรพันธ์ (2543). ความรุนแรงในสังคม: ลูกเราจะรอดไหม? *หมอนอนมาย*, 10(กรกฎาคม-สิงหาคม), 75-77.
- สมพร สุทัศนีย์ (2530). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน ศรีโกศล (2545). *การกระทำคามผิดของเยาวชน: ศึกษาเฉพาะคดีอุกฉกรรจ์*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สรรสุดา มีชั้นช่วง (2544). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์: การวิเคราะห์สาเหตุ*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุขเกษม อิงคินันท์ (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษากับการรับชมโทรทัศน์: กรณีศึกษานักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุชา จันทน์เอม (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ* (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทธิพงษ์ ทองยิ่ง (2537). *ผลของการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สุทธิพร นิราพาธ (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเกมส์คอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุนันทา เขียวนิล (2541). *ผลการฝึกทักษะความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคที่มีลักษณะก้าวร้าวแตกต่างกัน*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542). *การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สุรพล พยอมแย้ม (2545). *ปฏิบัติการจิตวิทยางานชุมชน*. กาญจนบุรี: สหાયการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2538). *ปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนและวิธีการป้องกัน*. *วิทยจารย์*, 93(5), 6-8.
- สุวรรณ อินอิ้ว (2547). *ผลของการฝึกอาสนะและสมาธิตามแนวคิดนิโฮอิ้วแมนนิสต์ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. (2553). *ข้อมูลโรงเรียนและนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา*. สงขลา: สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา.

- อินทัย แทนสวัสดิ์ (2546). *การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความเครียดของนักเรียนที่มีการจัดเรียนข้อความและจำนวนมาตราต่างกัน*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- อาริยา นุชอนงค์ (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความก้าวร้าวของวัยรุ่น*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อุทุมพร จามรมาน (2532). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุรปริย์ เกิดในมงคล (2549). *การสร้างแบบคัดกรองและโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- Anderson, C., & Bushman, B. (2001). Effects of Violent Video Games on Aggressive Behavior, Aggressive Cognition, Aggressive Affect, Physiological Arousal, and Prosocial Behavior: A Meta Analytic Review of the Scientific Literature. *Psychological science*, 12(5), 353-359.
- Astor, R., Meyer, H., Benbenishty, R., Marachi, R., & Rosemond, M. (2005). School safety interventions: Best practices and programs. *Children and Schools*, 27(1), 17-32.
- Atkins-Burnett, S., & Meisels, S. (2005). Developmental Screening in Early Childhood: A Guide. *National Association for the Education of Young Children*, 118.
- Aukett, M., Parks, Y., Scott, P., & Wharton, B. (1986). Treatment with iron increases weight gain and psychomotor development. *Archives of disease in childhood*, 61(9), 849.
- Averill, J. (1982). Anger and aggression: An essay on emotion. *New York*.
- Baldry, A. (2003). Bullying in schools and exposure to domestic violence. *Child Abuse & Neglect*, 27(7), 713-732.
- Baron, R., & Neuman, J. (1996). Workplace violence and workplace aggression: Evidence on their relative frequency and potential causes. *Aggressive behavior*, 22(3), 161-173.
- Barton, K., & Jane, S. (1997). Relationship between Violent Experiences and Discipline Problems in School. *Dissertation Abstracts International*, 58(1), 132-A.
- Bauman, S., & Del Rio, A. (2005). Knowledge and Beliefs about Bullying in Schools. *School Psychology International*, 26(4), 428.
- Beane, A. (1999). Facts about Bullies/ Victims and Preventive Advice. *The Bully Free Classroom*, 1, 5-29.
- Besag, V. (1989). *Bullies and victims in schools*: Open University Press Milton Keynes.

- Besag, V. (2006). Bullying Among Girls. *School Psychology International*, 27(5), 535.
- Boulton, M., & Underwood, K. (1992). Bully/victim problems among middle school children. *The British journal of educational psychology*, 62, 73.
- Bowers, L., Smith, P., & Binney, V. (1992). Cohesion and power in the families of children involved in bully/victim problems at school. *Journal of Family Therapy*, 14(4), 371-387.
- Canter, D. (1980). *Fires and human behaviour*. John Wiley & Sons.
- Cartwright, J. (2000). *Evolution and human behavior: Darwinian perspectives on human nature*: The MIT Press.
- Cohn, A., & Canter, A. (2003). Bullying: Facts for schools and parents. *National Association of School Psychologists*.
- Coloroso, B. (2004). *The Bully, the Bullied, and the Bystander: From Preschool to High School--How Parents and Teachers Can Help Break the Cycle of Violence*: Collins Living.
- Craig, W. (1998). The relationship among bullying, victimization, depression, anxiety, and aggression in elementary school children* 1. *Personality and individual differences*, 24(1), 123-130.
- Dauvergne, M., Johnson, H., & Statistics, C. C. f. J. (2001). *Children witnessing family violence*: Canadian Centre for Justice Statistics.
- Derksen, D., & Strasburger, V. (1996). Media and Television Violence: Effects on Violence, Aggression, and Antisocial Behaviors in Children (From Schools, Violence, and Society, P 62-77, 1996, Allan M Hoffman, ed.-See NCJ-170982).
- DWORKIN, P. (1989). Developmental Screening--Expecting the Impossible? *Pediatrics*, 83(4), 619.
- Espelage, D., & Swearer, S. (2003). Research on school bullying and victimization: What have we learned and where do we go from here? *School Psychology Review*, 32(3), 365-384.
- Farrington, D. (1993). Understanding and preventing bullying. *Crime and justice*, 17, 381-458.
- Fried, S., & Fried, P. (1997). *Bullies and Victims*. New York: M. Evans and Company: Inc.
- Garrett, H.E. (1965). *Statistics in Psychology and Education*. Bombay: Vakils Feffer and Simon PVT. Ltd.
- Glascoe, F. (2001). Are overreferrals on developmental screening tests really a problem? *Archives of pediatrics and Adolescent Medicine*, 155(1), 54.

- Glascoc, F., Martin, E., & Humphrey, S. (1990). A comparative review of developmental screening tests. *Pediatrics*, 86(4), 547.
- Greenbaum, S. (1989). *Set Straight on Bullies*: Publications, National School Safety Center, 16830 Ventura Boulevard, Encino, CA 91436 (\$10.00; quantity discounts).
- Guralnick, M. (2001). A developmental systems model for early intervention. *Infants & Young Children*, 14(2), 1.
- Hickey, E. (1991). *Serial Murderers and Their Victims*, Brooks. Cole, Pacific Grove, CA.
- Junger-Tas, J. (1996). Youth and violence in Europe. *Studies on crime and crime prevention*, 5(1), 31-58.
- Knobloch, H., Pasamanick, B., & Sherard Jr, E. (1966). A developmental screening inventory for infants. *Pediatrics*, 38(6).
- Laeheem, K. (2009). *Bullying Behaviour in Pattani Primary Schools*. Prince of Songkla University, Pattani.
- Laeheem, K., Kuning, M., McNeil, N., & Besag, V. E. (2009). Bullying in Pattani primary schools in southern Thailand. *Child Care Health Dev*, 35(2), 178-183.
- Laeheem, K., Kuning, M., & McNeil, N. (2009). Bullying: Risk Factors Becoming 'Bullies'. *Asian Social Science*, 5(5), P50.
- Langhinrichsen-Rohling, J., M. Hankla, & Stromberg, C. D. (2004). The Relationship Behavior Networks of Young Adults: A Test of the Intergenerational Transmission of Violence Hypothesis. *Journal of Family Violence*, 19, 139-151.
- Lanyon, R. (1970). Development and validation of a psychological screening inventory. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 35(1), 1-24.
- Lanyon, R., & Goodstein, L. (2004). Validity and reliability of a pre-employment screening test: The Counterproductive Behavior Index (CBI). *Journal of Business and Psychology*, 18(4), 533-553.
- McNeil, D. (1996). *Epidemiological Research Methods*. John Wiley & Sons, New York.
- Marano, H. (1995). Big, Bad, Bully. *PSYCHOLOGY TODAY-NEW YORK-*, 28, 50-50.
- Meier, J. (1973). Screening and Assessment of Young Children at Developmental Risk.
- Meisels, S. (1988). Developmental screening in early childhood: The interaction of research and social policy. *Annual review of public health*, 9(1), 527-550.

- Olweus, D. (1994). Annotation: Bully at school: Basic facts and effects of a school based intervention program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 35, 1171-1190.
- Olweus, D. (1995). Bullying or peer abuse at school: Facts and intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 4(6), 196-200.
- Pavlidis, I., Eberhardt, N., & Levine, J. (2002). Human behavior: Seeing through the face of deception. *Nature*, 415(6867), 35.
- Perry, B. (2000). Violence and childhood: How persisting fear can alter the developing child's brain. *The Child Trauma Academy*.
- Preble, W. K. (2003). From violence to empowerment: A continuum of respect and disrespect in schools. *The New Hampshire Journal of Education*, 6, 1-5.
- Reason, J. (2000). Human error: models and management. *Bmj*, 320(7237), 768.
- Rem Schmidt, H. (1993). Cycle of Violence. *Deutsches Aerzteblatt*, 39(Winter), 35-40.
- Rigby, K., & Australian Council for Educational Research (1996). *Bullying in schools and what to do about it*. Melbourne, Vic.: ACER.
- Saxon, B. (2004). Names will never hurt me. *Virginia Journal of Education*, 97(4), 6-10.
- Smith, R. (1978). The use of developmental screening tests by primary-care pediatricians. *The Journal of Pediatrics*, 93(3), 524-527.
- Squires, J., Bricker, D., & Potter, L. (1997). Revision of a parent-completed developmental screening tool: Ages and Stages Questionnaires. *Journal of Pediatric Psychology*, 22(3), 313.
- Webster-Doyle, T. (2000). *WHY IS EVERYBODY ALWAYS PICKING ON ME? A guide to handle bullies*. Middlebury, VT: Atrium Society Publications.
- Yodprang, B. (2007). *Bullying Among Lower Secondary School Students in Pattani Province*. Prince of Songkla University, Pattani.
- Zimmerman, F., Glew, G., Christakis, D., & Katon, W. (2005). Early cognitive stimulation, emotional support, and television watching as predictors of subsequent bullying among grade-school children. *Archives of pediatrics and Adolescent Medicine*, 159(4), 384.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ. ดลมนรรจน์ ปากา

สาขาชำนาญการ : พุทธกิจกรรมศาสตร์ การศึกษาอิสลาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สถานที่ทำงาน : ข้าราชการบำนาญ

2. ผศ. ดร. นิเลาะ แวอุเท็ง

สาขาชำนาญการ : การศึกษาอิสลาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. รศ. ดร. วันชัย ธรรมสังข์การ

สาขาชำนาญการ : พุทธกิจกรรมศาสตร์ จิตวิทยาองค์การ

สถานที่ทำงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. ดร. กานดา จันทร์แย้ม

สาขาชำนาญการ : จิตวิทยา พุทธกิจกรรมศาสตร์

สถานที่ทำงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

5. อาจารย์ดารณี กาญจนสุวรรณ

สาขาชำนาญการ : จิตวิทยา พุทธกิจกรรมศาสตร์

สถานที่ทำงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาคผนวก ข

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
ชุดที่ 1

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับพฤติกรรม” ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด โดยพิจารณาว่าในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาท่านพฤติกรรมต่อไปนี้อยู่ในระดับใด ซึ่งมีเกณฑ์การให้ระดับคะแนนดังนี้

4	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ	(16 ครั้งขึ้นไป)
3	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง	(11-15 ครั้ง)
2	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อย	(6-10 ครั้ง)
1	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง	(น้อยกว่า 6 ครั้ง)
0	หมายถึง	ท่านไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย	

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	4	3	2	1	0
1. ฉันเคยเอาปมด้อยของผู้อื่นมาพูดเป็นเรื่องสนุก					
2. ฉันเคยวิจารณ์เพื่อนต่อหน้าคนอื่น เพื่อให้เขาอับอายหรือเสียหน้า					
3. ฉันเคยตำราเพื่อนที่ฉันไม่ชอบ					
4. ฉันเคยพูดข่มขู่เพื่อนในห้อง					
5. ฉันเคยตวาดเสียงดังกับเพื่อนที่ทำให้ฉันไม่พอใจหรืออารมณ์เสีย					
6. ฉันเคยพูดตอกย้ำเพื่อนที่โดนครูตำหนิ					
7. ฉันพูดจาเยาะเย้ยให้เพื่อนโกรธ					
8. ฉันจะขู่ทำร้ายคนที่ทำให้ฉันเดือดร้อน					
9. ฉันจะพูดคำไม่สุภาพกับเพื่อนที่มีปัญหาหรือที่รำคาญ					
10. ฉันเคยล้อเลียนชื่อพ่อแม่ของเพื่อน					
11. ฉันเคยล้อเลียนอาชีพพ่อแม่ของเพื่อน					
12. ฉันเคยตอกย้ำจุดด้อยหรือหน้าตาผิวพรรณของเพื่อน					
13. ฉันเคยล้อเลียนกิริยาท่าทางของเพื่อน					
14. ฉันเคยขว้างปาสิ่งของใส่เพื่อนที่กำลังเล่นกันอยู่					
15. ฉันแหย่เพื่อนที่กำลังตั้งใจเรียน					
16. ฉันเคยเอาสิ่งของที่เพื่อนกลัวมาหยอกให้เพื่อนตกใจ เช่น จิ้งจก แมลงสาบ					
17. ฉันจะเดินชนคนที่ยืนขวางทางฉัน					

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	4	3	2	1	0
18. เมื่อฉันทะเลาะกับเพื่อนมักลงเอยด้วยการชกต่อย					
19. ฉันทำให้ครูสนใจโดยแกล้งเพื่อน					
20. ฉันเอาเท้าขวางทางเดินเพื่อนที่ฉันไม่ชอบให้เขาหกล้ม					
21. ฉันจะชวนเพื่อนไปทำร้ายร่างกายคนที่ฉันไม่พอใจหรือโกรธ					
22. ฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน					
23. ฉันแกล้งดึงกางเกงเพื่อนเพื่อให้เพื่อนอับอาย					
24. ฉันแกล้งถลกกระโปรงเพื่อนเพราะเป็นเรื่องสนุก					
25. ฉันจะทำลายสิ่งของของคนที่ฉันไม่ชอบหรือไม่พอใจ					
26. ฉันดึงเก้าอี้ให้เพื่อนหกล้มพลาดจากเก้าอี้					

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
ชุดที่ 2

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับพฤติกรรม" ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด โดยพิจารณาว่า
 ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมาท่านพฤติกรรมต่อไปนี้อยู่ในระดับใด ซึ่งมีเกณฑ์การให้ระดับคะแนนดังนี้

4	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ	(16 ครั้งขึ้นไป)
3	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง	(11-15 ครั้ง)
2	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อย	(6-10 ครั้ง)
1	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง	(น้อยกว่า 6 ครั้ง)
0	หมายถึง	ท่านไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย	

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	4	3	2	1	0
1. เตะ					
2. ชกต่อย					
3. ตีบ					
4. ทูบ					
5. ตี					
6. ผลัก					
7. ตบ					
8. เข่า					
9. ศอก					
10. ขว้างสิ่งของใส่					
11. กัด					
12. หยิก					
13. ช่วน					
14. ดึงผม					
15. บีบคอ					
16. ด่าว่า					
17. ตะคอก/ตวาด					

พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม				
	4	3	2	1	0
18. พุดคำหยาบคาย					
19. พุดจาประชดประชัน					
20. พุดจาเยาะเย้ย					
21. สบประมาท					
22. พุดโต้เถียง					
23. ล้อเลียนอาชีพพ่อแม่					
24. ล้อเลียนชื่อพ่อแม่					
25. ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา/ผิวพรรณ					
26. ดูถูกฐานะทางบ้าน/การเงิน					
27. ดูถูกผลการเรียน					
28. ตอกย้ำจุดด้อย/ความพิการ					

ภาคผนวก ค

คู่มือดำเนินการสอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

คู่มือดำเนินการสอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น หมายถึง แบบสอบวัดที่เป็นข้อคำถามที่มีเกณฑ์ปกติ เพื่อให้ได้มาซึ่งการคัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจัดอยู่ในเกณฑ์ปกติตามเกณฑ์การคัดกรอง
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่น จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งต้องได้รับการช่วยเหลือและป้องกัน

โดยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ที่มีแนวโน้มไปสู่การใช้ร่างกายเพื่อให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางกาย และการใช้วาจาเพื่อให้ผู้อื่นเสียอารมณ์ เสียความรู้สึก และได้รับผลกระทบกระเทือนทางจิตใจ ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ

2.1 พฤติกรรมการรังแกด้านร่างกาย เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ทำร้ายร่างกายให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ มีรอยแผล รอยบวม รอยฟกช้ำ และรอยเลือด ซึ่งเป็นหลักฐานที่สามารถมองเห็นอย่างชัดเจน เช่น การตบ ตี แหย่ ชก เตะ กัด ข่วน และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมการรังแกทางวาจา เป็นการแสดงออกด้วยคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความอับอาย ไม่พอใจ เจ็บใจ อารมณ์เสีย และมีความรู้สึกที่ไม่ดี เช่น การด่าว่า สบประมาท ใช้วาจาหยาบคาย ล้อเลียนหน้าตาผิวพรรณ จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ผลการเรียน ชูชิบ นินทา และพูดจาใส่ร้ายให้บุคคลที่สามรังเกียจกับบุคคลเป้าหมาย เป็นต้น

โครงสร้างของแบบคัดกรอง

แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นมี 2 ชุด ซึ่งทั้งสองชุดมีข้อคำถามที่เป็นข้อความสั้น ๆ ให้เลือกตอบตามพฤติกรรมการปฏิบัติในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ “ไม่เคย” “นาน ๆ ครั้ง” “ค่อนข้างบ่อย” “บ่อยครั้ง” และ “ประจำ” โดยแบบคัดกรองชุดที่ 1 มีข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ และแบบคัดกรองชุดที่ 2 มีข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ

การพัฒนาแบบคัดกรอง

ในการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ดำเนินการสร้าง ทดลอง และปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่เดือน มกราคม-มิถุนายน 2554 จึงสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา การศึกษา และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัดหรือนิยามศัพท์เฉพาะของแบบคัดกรองชุดที่ 1 จำนวน 32 ข้อ และแบบคัดกรองชุดที่ 2 จำนวน 30 ข้อ แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้อง .50 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพด้านความตรง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ผลปรากฏว่า แบบคัดกรองชุดที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และได้ข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ และแบบคัดกรองชุดที่ 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และได้ข้อคำถามจำนวน 28 ข้อ

2. การหาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อและด้านความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ โดยการเก็บข้อมูลกับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 398 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบที (t-test) โดยใช้เทคนิค 25% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ และคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .20 ขึ้นไป เพราะถือว่าเป็นข้อที่มีความอำนาจจำแนก รวมทั้งวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบคัดกรองทั้งฉบับ โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า แบบคัดกรองชุดที่ 1 มีค่าการทดสอบทีเท่ากับ 2.98-12.44 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .33-.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .943 และแบบคัดกรองชุดที่ 2 มีค่าการทดสอบทีเท่ากับ 7.27-18.65 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .28-.82 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .954

3. การวิเคราะห์เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,194 คน โดยการคำนวณหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (Normalized Standard T-Score) และนำคะแนนที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) คือ ถ้านักเรียนได้คะแนนที่ปกติตั้งแต่ T56 ขึ้นไป แสดงว่า นักเรียนคนนั้นมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น และถ้านักเรียนได้คะแนนที่ปกติตั้งแต่ T55 ลงมา แสดงว่า นักเรียนคนนั้นไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ผลปรากฏว่า แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.04 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T18 ถึง T84 ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) และแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2

มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ที่ได้อยู่ในช่วง 0.29 ถึง 99.96 และมีคะแนนที่ปกติอยู่ในช่วง T22 ถึง T84 ดังนั้นนักเรียนที่จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นคือ คนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56)

วิธีดำเนินการสอบ

เพื่อให้การคัดกรองเป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีความถูกต้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการดำเนินการสอบ ดังนี้

1. กำหนดวัน เวลา สถานที่ล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบวัตถุประสงค์ของการสอบ
2. เตรียมแบบคัดกรองให้พร้อม โดยเตรียมแบบคัดกรองให้มากกว่าจำนวนผู้เข้าสอบประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์
3. ผู้ดำเนินการสอบต้องศึกษาคำชี้แจงในการทำแบบคัดกรองนี้ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง
4. แจ้งวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการทำแบบคัดกรอง รวมทั้งต้องชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดของแบบคัดกรองให้ผู้สอบเข้าใจทุกคน

วิธีการตรวจให้คะแนนและแปลผล

1. เกณฑ์การให้คะแนนแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลามีดังนี้

4	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ	(16 ครั้งขึ้นไป)
3	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง	(11-15 ครั้ง)
2	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นค่อนข้างบ่อย	(6-10 ครั้ง)
1	หมายถึง	ท่านมีพฤติกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง	(น้อยกว่า 6 ครั้ง)
0	หมายถึง	ท่านไม่เคยมีพฤติกรรมนั้นเลย	
2. นำผลการทดสอบที่ได้มารวมคะแนน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ปกติ กล่าวคือ
 - 2.1 ถ้านักเรียนที่ทำแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 1 ได้คะแนนตั้งแต่ 51 คะแนนขึ้นไป (T56) แสดงว่านักเรียนคนนั้นจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น
 - 2.2 ถ้านักเรียนที่ทำแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นชุดที่ 2 ได้คะแนนตั้งแต่ 56 คะแนนขึ้นไป (T56) แสดงว่านักเรียนคนนั้นจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น

แบบคัดกรองชุดที่	คะแนน	
	ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง	มีพฤติกรรมเสี่ยง
ชุดที่ 1	50 คะแนนลงมา (T55)	51 คะแนนขึ้นไป (T56)
ชุดที่ 2	55 คะแนนลงมา (T55)	56 คะแนนขึ้นไป (T56)

3. นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น คือ นักเรียนที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นทั้ง 2 ชุด ซึ่งจากการตรวจสอบ พบว่า แบบคัดกรองทั้งสองชุดสามารถจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้ตรงกันถึงร้อยละ 100.0